FEMINISMES

Segon informe de seguiment de l'Estratègia contra la Feminització de la Pobresa i la Precarietat (2016-2024)

Informe 2017

Regidoria de Feminismes i LGTBI
Departament de Transversalitat de Gènere-CIRD
Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Edita

Ajuntament de Barcelona

Departament de Transversalitat de Gènere
Regidoria de Feminismes i LGTBI
Realitzat per
Departament de Transversalitat de Gènere-CIRD

Correcció
Serveis Lingüístics de l'Ajuntament de Barcelona

Aquest document està sota la llicència Creative Commons

Barcelona, 2018

Índex

Introducció 1

1. Seguiment de les actuacions de l'EFPP 2

1.1. Anàlisi global 2

1.2 Descripció de l'estat d'implementació de les actuacions 8

Eix 1: Dades i sistemes d'informació 8

Eix 2: Economia per la vida i organització del temps 11

Eix 3: Ciutat de drets 27

2. Territorialització de l'EFPP 50

3. Territorialització de l'EFPP 55

Annex 1. Relació d'actuacions de l'EFPP 59

Introducció

Transcorreguts dos anys des de l'aprovació de l'Estratègia contra la feminització de la pobresa i de la precarietat a la ciutat de Barcelona (EFPP, d'ara endavant), i tal com està previst al model de governança definit per la pròpia estratègia, a continuació es presenta el segon informe de seguiment anual per exposar l'estat de la implementació de l'EFPP.

A efectes de seguiment, cal recordar que els eixos d'intervenció de l'EFPP es van dissenyar en funció dels factors identificats com a clau en el fenomen de la feminització de la pobresa i la precarietat. Les 71 actuacions previstes dintre de l'estratègia, doncs, s'estructuraven en funció d'aquests eixos i s'orientaven a donar resposta a les problemàtiques i necessitats detectades. En aquest marc, els tres grans eixos d'intervenció definits són:

1. Dades i sistemes d'informació
2. Economia per a la vida i organització dels temps
3. Ciutat de drets

Malgrat aquesta estructuració inicial, en el propi model de governança de l'EFPP es preveia que, durant la seva vigència, es podien modificar algunes de les actuacions plantejades i, a la vegada, incorporar-ne de noves.

Per això, l'informe de seguiment que es presenta mostra ja alguns canvis en relació al disseny inicial de l'EFPP, aportant informació de l'estat d'implementació d'un total de 71 actuacions. A continuació, en el primer apartat, *Seguiment de les actuacions de l'EFPP*, s'aporta una anàlisi global de caràcter quantitatiu de l'estat d'avenç de l'estratègia i també una descripció detallada dels continguts i resultats obtinguts per cada una de les seves actuacions. En el segon apartat es detalla el pressupost executat.

01

1. Seguiment de les actuacions de l'EFPP

1.1. Anàlisi global

En el moment de la seva aprovació, l'EFPP definia 71 actuacions inicials. D'aquestes, se'n van iniciar 50 el 2016 i el seu seguiment es va recopilar al *Primer Informe de Seguiment de l'EFPP* presentat a juny de 2017.

A maig de 2018, s'ha dotat de continuïtat 48 d'aquestes 50 primeres actuacions. Tot i així, d'aquestes 48, n'hi ha 2 que s'han fusionat. Per tant hi ha **47 actuacions de continuïtat**. Alhora, **s'han endegat 15 més de les 71 inicials** i se n'han incorporat **4 de noves**. En definitiva, doncs, resten 6 actuacions per iniciar. D'aquestes 6 es proposa la supressió d'una actuació que ha perdut vigència i, per tant, en total **són 5 les actuacions que es mantenen com a pendents d'iniciar**.

Els quadres següents permeten visibilitzar de manera global aquesta informació.

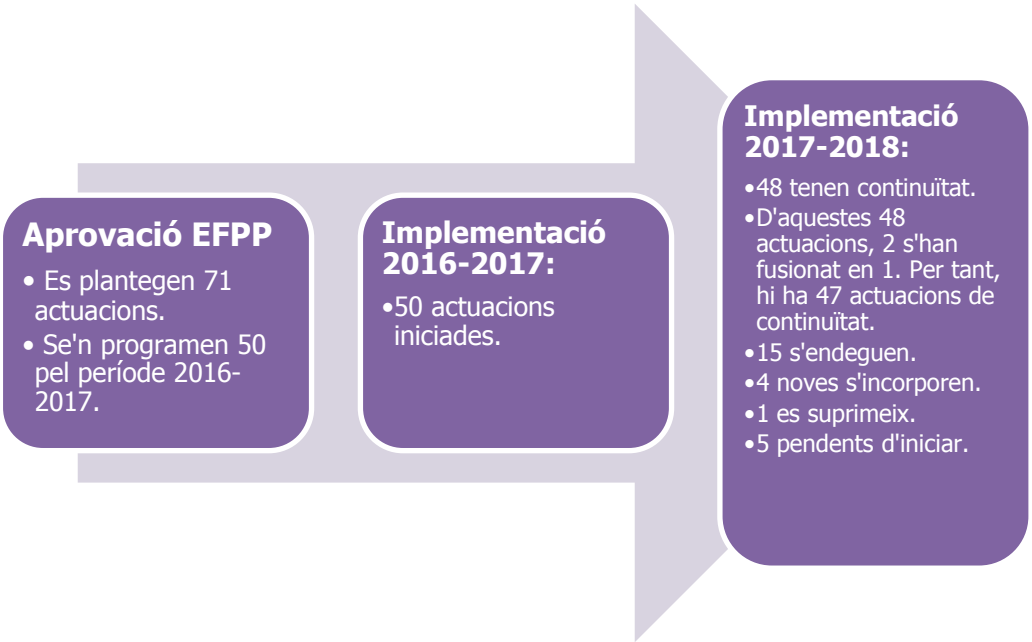

Tal com es pot comprovar **el total d'actuacions que s'analitzen és 71.** El llistat complert de les actuacions segons el seus estats d'implementació s'aporta a l'Annex 1. Pel que fa al darrer dels 3 quadres del gràfic anterior, es detalla el codi de les actuacions que es troben en cada una de les situacions descrites:

Implementació 2017-2018:

- **15 s'endeguen:** B5, D5, E1, E3, E8, E10, G1, G3, G4, G6, H3, I3, I6, C1 i M5. Per facilitar la seva identificació, a l'informe es marquen amb color **taronja**.
- **4 noves** s'incorporen: C4, C5, H5 i M6 en color **lila** en el text de l'informe.
- **1 es suprimeix**, l'E5, tal com s'explica més endavant i, per tant, no figura en el cos de l'informe.
- **5 pendents d'iniciar**: B8, E11, F4, H2, I5, marcades en color **verd**. També està pendent d'inici la E6 però es proposa la seva eliminació tal com s'explica més endavant.
- 48 tenen continuïtat: la resta. D'aquestes, dues s'han fusionat. Concretament aquestes dues:
    - Creació d'ocupació protegida per a dones amb dificultats d'accés i manteniment al mercat laboral: majors de 45 anys, en situació de violència masclista, amb diversitat funcional, amb malalties cròniques, transsexuals, immigrades, dones en situació d'atur de llarga durada, entre d'altres situacions no contemplades.
    - Disseny de plans d'ocupació i contractes bonificats pels col·lectius abans esmentats.
- La fusió de les dues actuacions és l'actuació: **B3.** Implantació de diferents mesures d'ocupació protegida, disseny i implantació de plans d'ocupació, i contractes bonificats per a dones amb dificultats d'accés i manteniment al mercat laboral: majors de 45 anys, en situació de violència masclista, amb diversitat funcional, amb malalties cròniques, transsexuals, immigrades, dones en situació d'atur de llarga durada, entre d'altres situacions no contemplades.
- Per tant, en total hi ha 47 actuacions de continuïtat, les quals es marquen amb color **negre.**

El gràfic següent presenta les 71 actuacions corresponents al seguiment 2017-2018 estructurades segons els diferents eixos de l'EFPP:

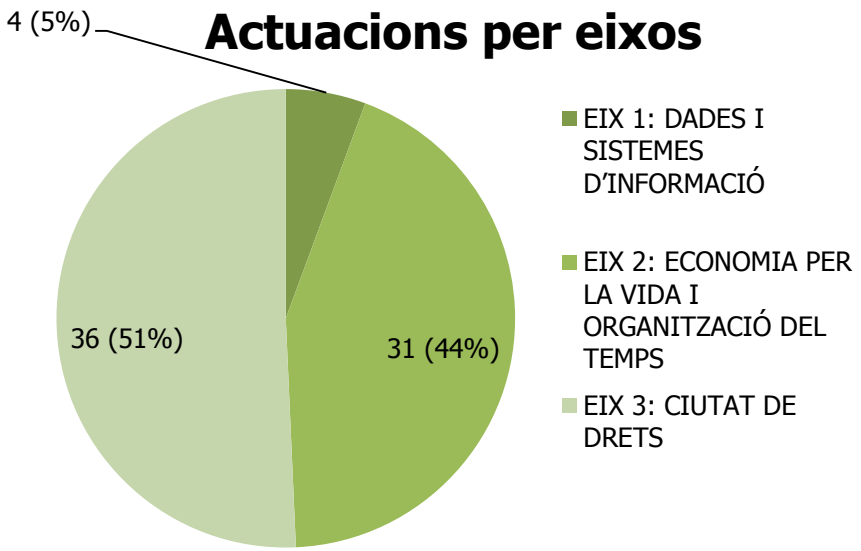

Els eixos 2 i 3 de l'EFPP concentren la pràctica totalitat de les actuacions. Això és coherent amb el fet que és en aquests eixos on s'ubica l'actuació orientada a la ciutadania i al canvi dels factors estructurals que incideixen en la feminització de la pobresa i precarietat de les dones. Per contra, l'eix 1 només concentra el 5% de les actuacions perquè s'adreça a generar coneixement i instruments que possibilitin la implementació de la resta d'actuacions així com l'assoliment de resultats que, efectivament, permetin reduir o eliminar la feminització de la pobresa i la precarietat.

Tal com s'observa al gràfic que es presenta a continuació sobre l'estat d'implementació de l'EFPP, les actuacions es divideixen en:

- **Programades.** Del total d'actuacions que es van pactar en un inici en l'EFPP, per a la majoria d'elles ja està programada la seva implementació. D'entre les actuacions programades n'hi ha de 3 tipus:
  - No iniciades. Són aquelles actuacions que encara no s'han començat a executar però ja tenen data d'implementació.
  - En execució. Inclou totes aquelles actuacions que ja s'estan implementant.
  - Finalitzada. Incorpora les actuacions que ja s'han executat i han finalitzat.
- **No programades.** Les actuacions no programades són aquelles que es van pactar en un inici però que encara no tenen data d'implementació.
- **Eliminades.** Com s'explica més endavant en el document, s'ha considerat pertinent eliminar dues actuacions.
- **Informació pendent.** Aquestes actuacions són aquelles de les quals no es disposa del total d'informació necessària per donar resposta als objectius de la mateixa.

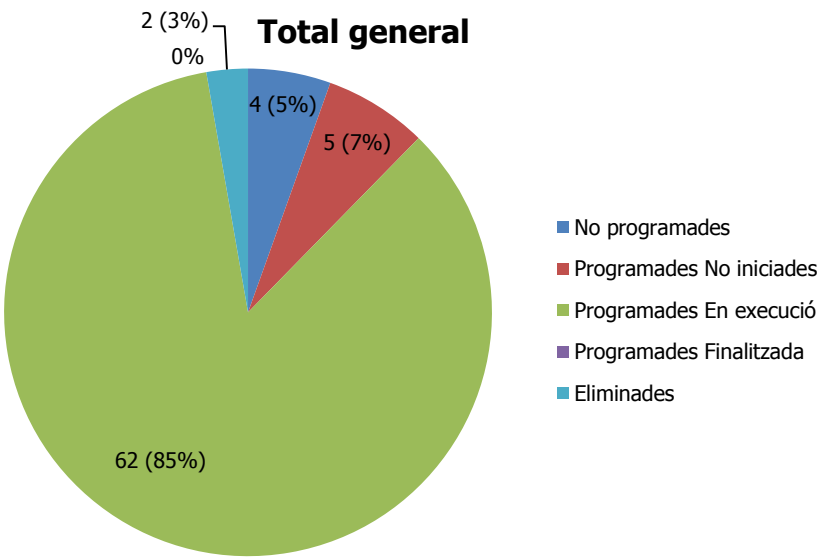

La gran majoria de les actuacions inicials de l'EFPP, un 85%, es troben en execució. Si bé no hi ha cap actuació finalitzada, només resta un 5% d'actuacions per programar. En aquest sentit, cal recordar que el període de vigència de l'EFPP és de 8 anys i, per tant, encara queden 6 anys per programar-les.

Pel que fa a la resta d'actuacions, un 7% estan programades però no iniciades. I, tal com s'ha explicat, 2 actuacions s'han eliminat.

Fent aquesta anàlisi per cada un dels eixos de l'EFPP, es comprova que per l'Eix 1, Dades i sistemes d'informació, totes les actuacions previstes es troben en execució.

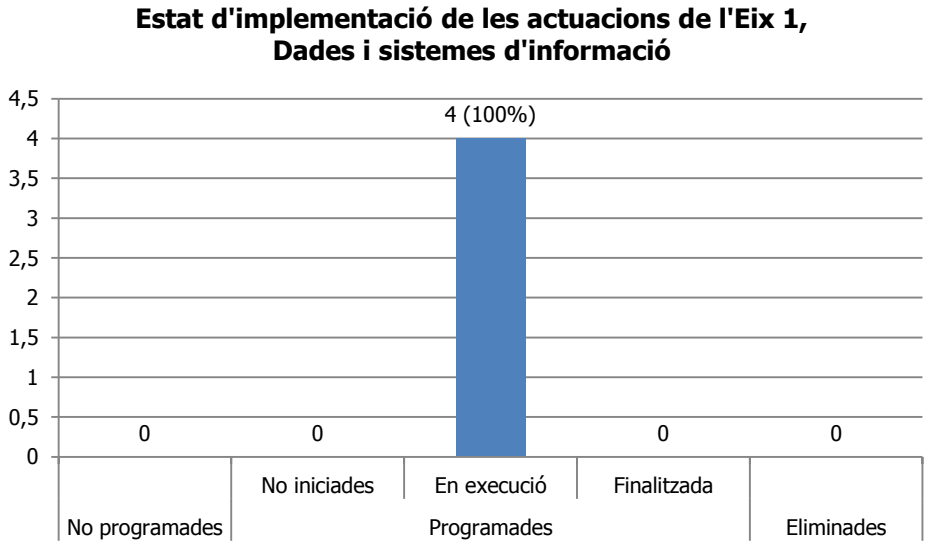

En canvi, a l'Eix 2 el 75,76% de les actuacions previstes es troben en execució mentre que el 12,12% estan programades però no iniciades i el 6,1% resta pendent de programar. En aquest eix es proposa eliminar-ne 2 que han perdut vigència. Concretament es tracta de les següents actuacions:

- E5. Realització d'un estudi per avaluar la possibilitat de bonificar a les empreses feminitzades que realitzin veritables mesures de coresponsabilitat. I, posteriorment, la realització d'una prova pilot amb un nombre reduït d'empreses.

  L'eliminació d'aquesta actuació ve motivada per la consideració que la coresponsabilitat hauria de ser promoguda des de totes les empreses, i no només les feminitzades.
- E6. Coordinació amb la Generalitat per al seguiment dels plans d'igualtat i de coresponsabilitat de les empreses ubicades a Barcelona.

En aquest cas, els mecanismes actuals de seguiment dels plans d'igualtat són clarament insuficients per garantir-ne la qualitat ja que la Generalitat només preveu la seva recopilació i publicació, sense entrar en els seus continguts.

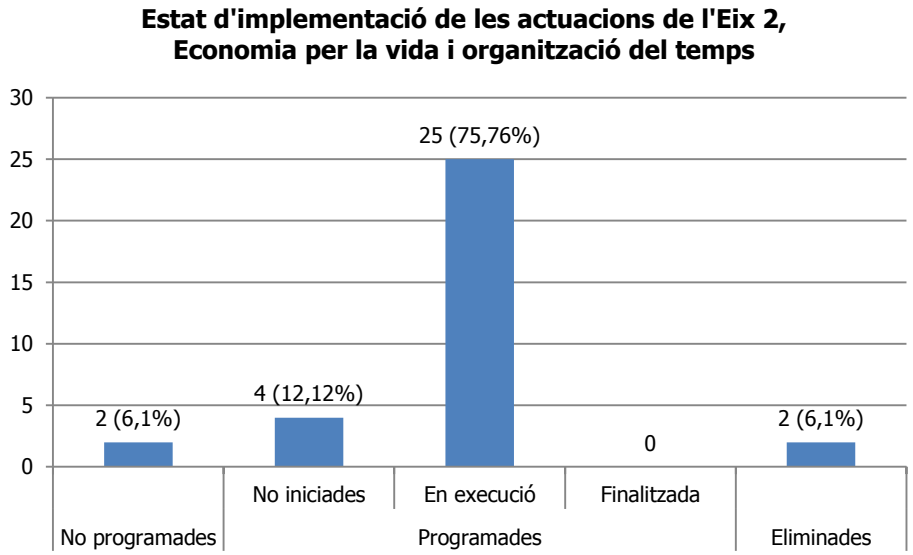

L'Eix 2, al seu torn, s'organitza en 2 àmbits: a) mercat de treball i b) treball domèstic, de les cures i afectes. L'anàlisi de l'estat d'implementació de les actuacions d'aquest eix segons aquests àmbits aporta el gràfic següent:

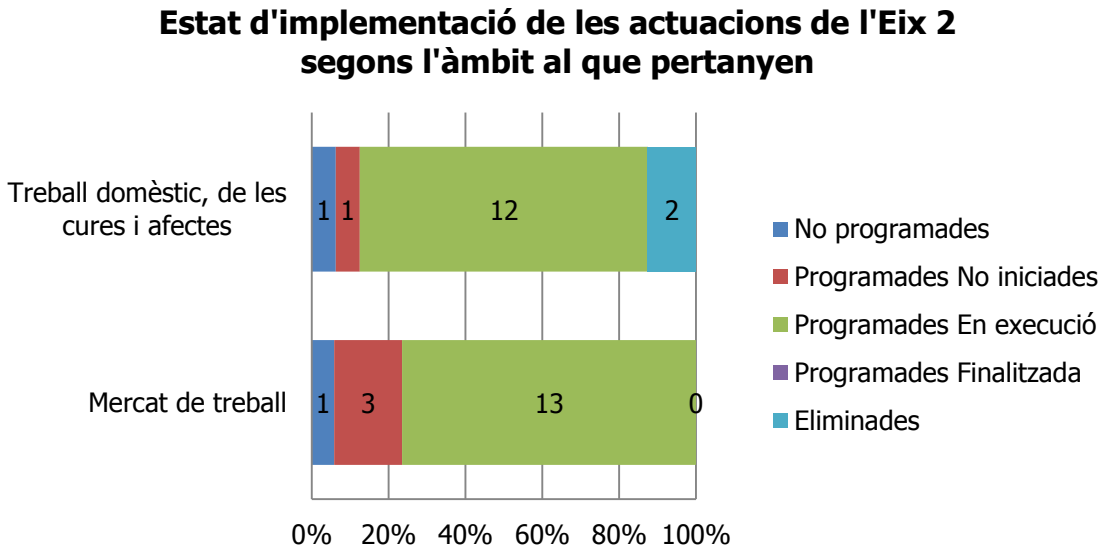

El gràfic anterior permet comprovar, doncs, com l'àmbit de mercat de treball és on resta per iniciar un major nombre d'actuacions (3 de les quals ja estan programades, mentre que una està pendent de ser programada), mentre que el de treball domèstic, de cures i afectes concentra la proposta d'eliminació d'actuacions (2).
Pel que fa a l'Eix 3, Ciutat de Drets, l'estat d'implementació es més elevat. En aquest sentit, el 91,67% de les actuacions estan en execució i només un 5,56% es troben pendents de programació.

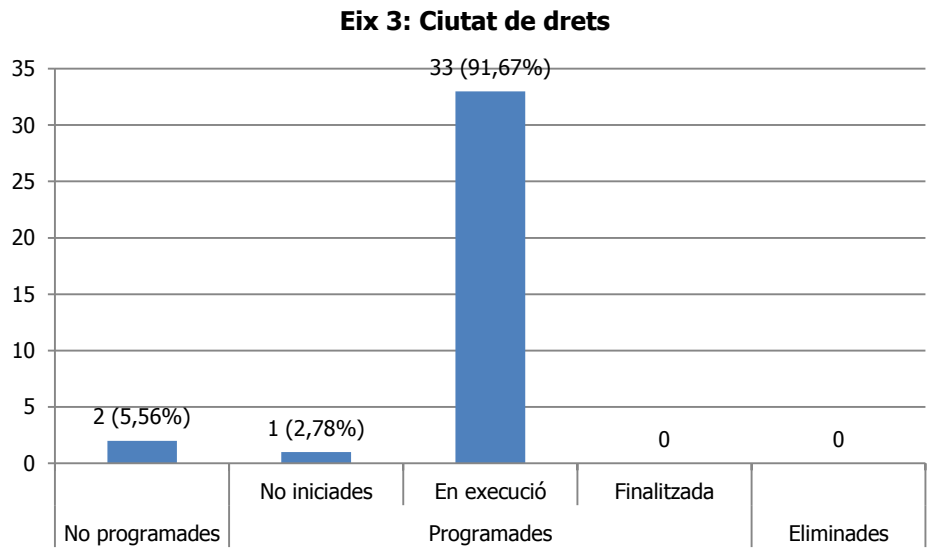

Per últim, l'Eix 3, al seu torn, també s'organitza en àmbits. En aquest cas, són 3: a) habitatge, b) salut i c) condicions socials bàsiques, empoderament i participació social i política. El gràfic següent recull l'estat d'implementació de les actuacions de l'eix per cada un dels àmbits al que pertanyen. Així, s'observa que habitatge concentra les actuacions no programades mentre que els altres dos àmbits no mostren actuacions pendents de programar o pendents d'iniciar. És a dir, la majoria de les actuacions de salut i la totalitat d'actuacions de condicions socials bàsiques, empoderament i participació social i política ja es troben en execució.

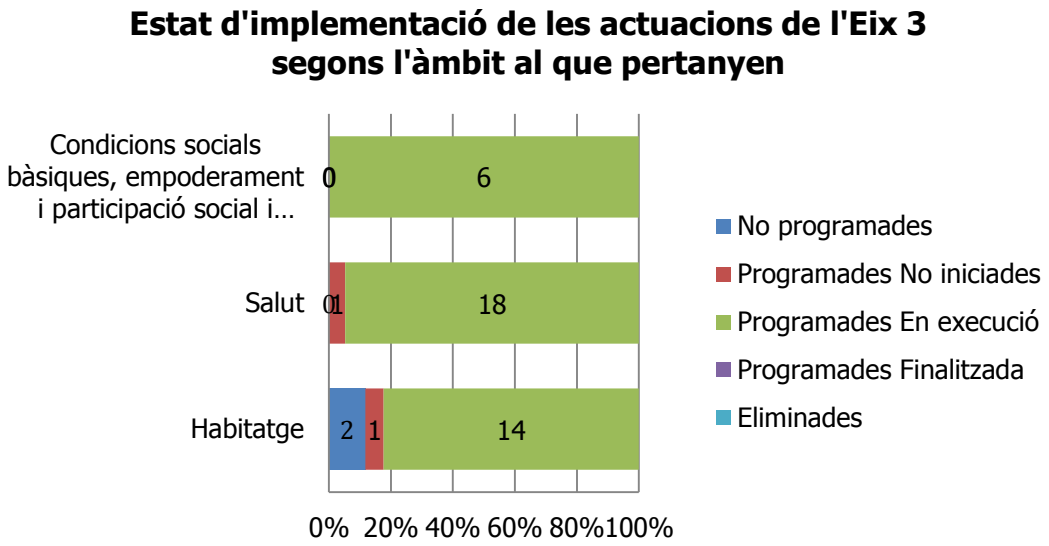

1.2 Descripció de l'estat d'implementació de les actuacions

Eix 1: Dades i sistemes d'informació

Objectiu A. Dotar a l'Ajuntament d'un sistema d'informació que permeti conèixer el fenomen de la feminització de la pobresa de forma integral i exhaustiva.

A1. Segregació de les dades per sexe en totes les enquestes, investigacions i recollida de dades dutes a terme, amb especial atenció a la segregació de dades en les accions d'intervenció.

Com ja s'apuntava l'any passat, la segregació de dades per sexe és un àmbit de treball en el que encara hi ha molt marge de millora a tot l'Ajuntament. Malgrat cada cop són més els departaments que segreguen les seves dades, això encara no representa la totalitat de dades amb les que es treballa a l'Ajuntament. De fet, es pot afirmar que la totalitat de les enquestes que es fan des de l'Ajuntament inclouen la variable sexe. El problema és que aquestes dades no sempre s'exploten i, en ocasions, la informació desagregada per sexe no es fa pública.

Tot i així, una millora en la qual s'està treballant és en el sistemes d'informació dels districtes. Aquesta millora ve derivada del projecte de pressupostos amb perspectiva de gènere, a partir del qual s'ha detectat que molta de l'activitat que es fa amb gestió directa o externalitzada des de l'Ajuntament no està segregada per sexe. Aquest fenomen està especialment present a la gestió territorialitzada; és a dir, als districtes. Per tal d'esmenar aquesta mancança s'està dissenyant un sistema d'indicadors de districte que incorpori la perspectiva de gènere. Actualment, s'està treballant per tal que aquest sistema inclogui tots els àmbits d'actuació dels districtes i s'implementi mitjançant els ples tècnics i administratius dels serveis que es liciten.

A2. Generació d'un indicador local de pobresa que sigui multidimensional i permeti integrar la perspectiva de gènere.

A data d'avui encara no s'ha generat un indicador local de pobresa. Tot i així, està previst dur un projecte col·laboratiu per començar a treballar-ho. Concretament, es té previst dur a terme una jornada que permeti crear un índex que pugui mesurar la pobresa i la precarietat de les dones, amb implicació de representants de les entitats i organitzacions que formen part de l'EFPP. En aquesta sessió de treball, es convidarà "daters/es" (persones expertes en localització i tractaments de dades), "temàtics/ques" (persones coneixedores de la temàtica) i visuals (persones expertes en visualització i disseny de dades).

A partir d'aquí, es farà una expedició sobre totes les dades existents que poden nodrir l'indicador, es crearà un grup delphi per tal que persones expertes tant de l'àmbit nacional com internacional puguin aportar informació qualitativa que permeti generar una metodologia de construcció de l'índex, i, per últim, es crearà el propi índex.

A3. Generació de creuaments i nous estudis específics que evidenciïn els elements de feminització de la pobresa al llarg del cicle de vida.

Entre mitjans de l'any 2016 i principis del 2017 s'han realitzat 3 estudis que aporten informació sobre col·lectius concrets de dones de Barcelona, els quals estan enfocats a treballar les situacions de precarietat que es donen en el sí d'aquests col·lectius:

- Estudi **"Recomendaciones sobre el trabajo del hogar desde la Taula en defensa de los de los derechos de las trabajadoras del hogar, trabajadoras discontinuas, de limpieza y de los cuidados"** // "Informe de conclusions i recomanacions per a empoderar a les treballadores de les cures facilitant les eines per a la negociació laboral amb les empreses i entitats contractadores del sector". Aquest estudi ha estat realitzat per part de dones organitzades en col·lectius que actualment treballen en el sector de cura. A l'estudi, s'analitza quina és la realitat d'aquestes dones, i s'indaga en les estratègies de resistència i de tirar endavant del col·lectiu. Per últim, es realitzen propostes concretes orientades a que l'Ajuntament pugui dur a terme accions per millorar la situació del col·lectiu.
- Estudi **"Barcelonines d'origen pakistanès: empoderament i participació contra la feminització de la pobresa"**. L'estudi indaga sobre la situació de les dones d'origen pakistanès a la ciutat de Barcelona i estableix recomanacions per a un major empoderament d'aquestes.
- Estudi **"Dones barceloneses del context cultural xinès. Reptes i oportunitats per a la ciutat"**. Com en el cas anterior, l'estudi fa un anàlisi sobre la situació de les dones d'origen xinès a Barcelona, i a partir d'aquí n'extreu conclusions i fa suggeriments per l'Ajuntament.
- Estudi **"El greuge comparatiu econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona"** a càrrec d'ESCI-UPF. La recerca es proposa aportar una mirada de gènere en el procés d'avaluació dels greuges econòmics associats a la situació de discapacitat, tant des de la perspectiva de la persona afectada com de la del cuidador principal. Es tracta d'una actualització d'un estudi que es va fer l'any 2006 sense aquesta mirada.
- Estudi **"El terra enganxós de les dones al mercat de treball de Barcelona".** Des de Barcelona Activa, en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona i el Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT), i la Secretaria de la Dona de Comissions Obreres (CCOO), s'està desenvolupant aquest estudi que proposa abordar quina és la realitat del terra enganxós a la ciutat de Barcelona i fer propostes de millora en l'ocupació, focalitzant-se en tres sectors econòmics: les activitats de neteja, l'hostaleria i restauració i els serveis d'atenció domiciliària. Es tracta de tres àmbits que, en diversos sentits i graus, representen activitats rellevants per al teixit econòmic de la ciutat i per a la sostenibilitat de la vida en la mateixa, i que es caracteritzen al seu torn per la seva feminització. Són sectors intensius en mà d'obra, amb precàries condicions de treball i mal remunerats, caracteritzats per escasses escales de promoció. Aquest estudi té previst la seva presentació en el darrer trimestre de 2018.

A4. Difusió de l'informe anual amb dades de gènere i mercat laboral (Consell Econòmic i Social de Barcelona). Aquest informe s'ha de revisar per tal de garantir la inclusió de nous indicadors, inclourà recomanacions per lluitar contra la precarietat, la bretxa salarial, i oferirà un recull de bones pràctiques.

L'informe "Dones i treballs. Una aproximació al mercat de treball de Barcelona des de la perspectiva de gènere" es va presentar inicialment al Saló de Cent en el marc de la Taula Contra la Feminització de la Pobresa i la Precarietat, del dia 7 de juny del 2017. La presentació es va fer del document en caràcter d'esborrany, ja que el document final es va lliurar el novembre del mateix any.

La presentació oficial de l'estudi es va fer al II Fòrum Rosa Virós, que va tenir lloc els dies 25 i 26 d'abril del 2018, el qual portava per títol: "Desigualtats de gènere a les feines i pobresa de les dones. Què s'ha de fer?".

A més a més, l'estudi "Dones i treballs. Una aproximació al mercat de treball de Barcelona des de la perspectiva de gènere" es penjarà properament a l'espai web BCNRoc de l'Ajuntament de Barcelona.

I per últim, s'han fet 800 còpies en paper de l'estudi, que estan a la disposició de la ciutadania, i que s'han repartit entre els i les agents socials.

Per tant, l'objectiu de difusió de l'informe està assolit.

Pel que fa a la part d'inclusió d'indicadors sobre precarietat, bretxa salarial, i incorporació de bones pràctiques, es pot afirmar que s'ha aconseguit parcialment. Hi ha un apartat específic on s'exposen les limitacions dels indicadors existents i indicadors d'interès per a futurs estudis, a la vegada que s'incorporen les potencialitats de possibles aproximacions de caràcter qualitatiu. D'aquí es pot extreure la dificultat a l'hora de plantejar indicadors de precarietat. A la vegada, es parla específicament de les mancances en els indicadors de distribució de salari. Per últim, malgrat no hi ha bones pràctiques, sí que es proposen recomanacions per a la intervenció dirigides a l'Ajuntament de Barcelona i a altres administracions públiques.

Pel que fa a la informació concreta sobre bretxa salarial, i complementant l'estudi del Consell Econòmic i Social de Barcelona (CESB), també cal tenir en compte els informes sobre "Salaris i estructura de plantilles" que elabora el Departament d'Estudis i Programació, del Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona[1].

[1] A la següent presentació s'hi pot trobar el link als diferents estudis sobre salaris a Barcelona: http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonaeconomia/sites/default/files/85-Salaris_0.pdf

Eix 2: Economia per la vida i organització del temps

Mercat de treball

Objectiu B. Promoure la qualificació i acreditació professional així com la inserció i permanència en el mercat de treball per a dones en situació de vulnerabilitat.

B1. Desenvolupament d'un programa integral de formació, acreditació i inserció de qualitat i estable per a dones en situació de vulnerabilitat. Aquest ha d'oferir un servei d'acompanyament continuat per usuària amb una durada mínima de dos anys.

L'Estratègia per l'Ocupació de Barcelona 2016-2020 té inclosa una Línia específica (L13) en la qual es prioritzen actuacions i recursos adreçats als col·lectius en situació de vulnerabilitat, especialment també les dones.

Durant tot l'any 2017 es va executar el **Pla de Xoc contra l'Atur de Molt Llarga Durada**, que es va posar en marxa a finals de 2015. És una mesura de xoc per afavorir la inserció del col·lectiu de persones en situació d'atur de molt llarga durada (més de 2 anys) a través d'accions de capacitació professionalitzadora amb acompanyament tutoritzat, amb l'objectiu d'incrementar l'ocupabilitat present i futura dels i les seves participants. Aquest any s'han realitzat 97 accions formatives amb 13.270 hores de formació i se n'han dissenyat més de 40 per l'any vinent en format 2.0. En total hi han participat 670 dones.

Dispositius d'inserció sociolaboral del projecte Treball als Barris: El projecte ofereix intervenció integral i un acompanyament personalitzat en matèria d'ocupació i formació prioritzant els col·lectius més desafavorits i/o en risc d'exclusió i s'adreça a 12 barris d'especial atenció de 6 districtes de Barcelona: Santa Caterina i Sant Pere, Barceloneta i Raval Sud (Ciutat Vella), Poble Sec, La Bordeta, La Vinya, Can Clos i Plus Ultra (Sants-Montjuïc), Les Roquetes i Torre Baró-Ciutat Meridiana (Nou Barris), Bon Pastor-Baró de Viver i Trinitat Vella (Sant Andreu), Besòs-Maresme (Sant Martí) i El Coll (Gràcia).

Mitjançant els dispositius d'inserció sociolaboral de Treball als Barris garanteixen un servei ocupacional, de proximitat i personalitzat de millora de l'ocupabilitat i d'acompanyament a la recerca de feina a persones amb una vulnerabilitat alta i especials dificultats d'inserció laboral. Durant el 2017 s'han atès 922 dones en els Dispositius com a demandants/es d'orientació professional i formació per a l'ocupació.

B2. Incorporació de la perspectiva de gènere al programa LABORA.

El Programa Làbora treballa per al foment de l'ocupació i apropa a les persones en situació de vulnerabilitat ateses pels serveis socials al mercat laboral. El projecte facilita que empreses i entitats tinguin accés a una borsa de candidatures on hi trobaran la persona que millor s'ajusta a les seves necessitats de contractació laboral. L'orientació, la formació i l'acompanyament que es fa de cada persona, sempre seguint els criteris d'ocupació per competències, són la garantia del seu èxit. El Làbora vincula l'empresa a un programa amb compromís i responsabilitat social que afavoreix la igualtat d'oportunitats entre la ciutadania.

El Programa Làbora és un projecte de Ciutat de cooperació públic-social de l'Ajuntament de Barcelona (Institut Municipal de Serveis Socials i Barcelona Activa), dissenyat i gestionat en col·laboració amb Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), la Federació d'Empreses d'Inserció de Catalunya (FEICAT) i la Creu Roja.

Durant el 2017 es van atendre en el marc del programa Làbora **3.766 dones** que suposen un **58% del total de persones ateses**.

Han estat **contractades 1.027 dones, un 54% respecte al total** realitzades durant l'any.

El Programa Làbora, té en compte la perspectiva de gènere i incorpora en els seus itineraris, un enfoc constructivista valorant i reconeixent, totes aquelles capacitats personals, experiències i aprenentatges adquirits al llarg de la seva vida i dels diferents àmbits, per contrarestar la vulnerabilitat i discriminació estructural per qüestió de gènere. Mesures com: informar a les participants d'aquests factors estructurals i com condicionen la seva ocupabilitat; adaptacions en els horaris d'atenció, dinàmiques grupals i formació per conciliar; col·laborar amb altres projectes/actuacions que apliquen la discriminació positiva per reduir el greuge comparatiu estructural del Mercat Laboral; formacions en sectors amb major índex d'ocupació; fomentar la col·laboració amb empreses que tenen polítiques amb plans d'igualtat efectives; reconèixer amb el Segell Làbora a aquelles empreses que fomentin la contractacions a dones i amb més de 45 anys; utilitzar una comunicació i ús de llenguatge neutre o genèrics; tenir indicadors de gènere on es visualitza la realitat entre dones i homes, a nivell qualitatiu com quantitatiu i, vetllar per a la igualtat, tenint en compte les diferents necessitats i situacions entre dones i homes alhora de dissenyar, planificar, executar i avaluar en totes les actuacions.

B3. Implantació de diferents mesures d'ocupació protegida, disseny i implantació de plans d'ocupació, i contractes bonificats per a dones amb dificultats d'accés i manteniment al mercat laboral: majors de 45 anys, en situació de violència masclista, amb diversitat funcional, amb malalties cròniques, transsexuals, immigrades, dones en situació d'atur de llarga durada, entre d'altres situacions no contemplades.

- **Projectes integrals amb contractació**: es tracta de projectes adreçats a territoris i/o col·lectius que es troben en situació de més necessitat, combinen formació, orientació, contractació directa i intermediació, a fi que les persones participants disposin de l'acompanyament i orientació individual necessaris per a la incorporació al mercat de treball. S'ha prioritzat l'activitat a persones provinents de la venda ambulant (sense papers), perceptores de la renda mínima d'inserció, no perceptores de prestacions i/o subsidi per desocupació, veïnes i veïns de barris amb desequilibris socioeconòmics.
  Van ser contractades 1.273 persones de les quals, el 50% són dones.
- **Programa Barcelona es Compromet**: programa d'ajuts adreçat a les pimes per fomentar la contractació de persones en situació d'atur amb especials dificultats d'accés a l'ocupació, com ara: les persones majors de 40 anys en situació d'atur de llarga durada, persones joves participants en programes de Garantia Juvenil i persones incloses en algun dels col·lectius vulnerables (persones amb diversitat funcional, perceptors/es de Renda Mínima d'Inserció, víctimes de maltractament, joves en tutela de centres de menors, etc.). Des de la posada en marxa d'aquesta línia d'ajuts el 2015, s'han aprovat un total de 789 subvencions i s'han beneficiat 475 dones, 60% del total.
  A finals del 2017 s'han publicat unes noves bases "Barcelona Bona Feina!" que incorporen nous criteris en quan a la qualitat de l'ocupació com és que els contractes han de ser d'un mínim de 12 mesos de durada.
- En el marc de les **ofertes de Clàusules Socials de Contractació Responsable de l'Ajuntament de Barcelona.** Els canvis introduïts en el nou Decret aprovat el 24 d'abril del 2017 permetran ampliar l'abast dels contractes i també l'objectiu d'una major participació de dones en ocupacions i perfils diversos.

B4. Desenvolupament de mesures integrals a les empreses per fomentar la contractació de dones en situació de vulnerabilitat. Entre aquestes es ressalta la sensibilització, bonificacions socialment responsables, convenis, etc.

Es preveuen les següents accions pel 2018:

- Anàlisi i propostes de millora pel que fa als serveis per a l'emprenedoria i les empreses per tal de fomentar les estratègies d'RSC i la igualtat de gènere.
- Programes d'impuls a la RSC entre les empreses que incorporin la igualtat de gènere als plans d'acció desenvolupats.

- Edició d'una guia per facilitar la promoció de la RSC entre les persones emprenedores i les empreses amb incorporació de criteris d'igualtat de gènere en la vessant social i de bon govern corporatiu.

B5. Establiment d'un treball coordinat amb l'Institut Català de les Qualificacions Professionals i el consorci de la formació continua per tal de crear canals que facilitin l'acreditació d'oficis i de competències (capacitats) de les dones en situació de vulnerabilitat.

S'ha treballat amb el Consorci de la Formació Continua de la Generalitat de Catalunya i l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona per tal de:

- Identificar les persones que estan donant el servei d'atenció domiciliària i no estan acreditades, a les empreses que van guanyar la licitació del servei d'Assistència Domiciliaria a la ciutat de Barcelona.
- Descriure la situació de cada persona que està donant el servei i no està acreditada.
- Analitzar possibles alternatives: habilitació provisional, acreditació o vies de formació.

A més a més, s'està pendent de desplegar una prova pilot en l'àmbit de les cures (atenció domiciliaria) en coordinació amb el SAD (Servei Atenció Domiciliaria) depenent de l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS).

B6. Creació d'un servei d'acompanyament a l'acreditació professional i a l'homologació de títols.

Aquesta actuació està programada però segueix pendent d'inici. Tot i així, cal mencionar que el SAIER, servei municipal que ofereix informació i assessorament sobre immigració, refugi, emigració i retorn voluntari a qualsevol ciutadà que visqui a Barcelona, ofereix entre els seus serveis assessorament sobre homologació de títol acadèmics.

B7. Promoció d'alternatives d'acreditació i qualificació professionals i ampliació del ventall de les ja existents, en especial en barris de rendes baixes.

Aquesta actuació es troba pendent de programació.

Objectiu C. Combatre les desigualtats de gènere en el mercat formal que determinen la vulnerabilitat de les dones davant la pobresa.

C1. Disseny i impuls d'un Segell de Qualitat, amb perspectiva de gènere, per al reconeixement d'empreses que ofereixen ocupacions dignes, igualitàries i amb veritables mesures de coresponsabilitat.

Des de Barcelona Activa i en col·laboració amb Drets Socials s'ha treballat una proposta tècnica per avançar cap a un sistema d'homologació d'empreses i organitzacions proveïdores de l'Ajuntament per tal de fomentar el seu retorn social ambiental i de bon govern. La proposta inclou la definició d'indicadors per valorar la incorporació de la perspectiva de gènere en les empreses i la qualitat laboral, així com les condicions dignes i mesures de conciliació i coresponsabilitat. D'aquesta manera través del foment de la rendició de comptes es promou la diagnosi d'aquests aspectes i s'insta a les organitzacions i empreses a prendre mesures per la seva millora.

Aquesta proposta tècnica està adreçada principalment a proveïdores que treballen en l'àmbit de serveis a les persones per tenir complementarietat amb el decret d'empresa social en el que està treballant el Departament d'Economia Social de la Generalitat. Està previst començar una exploració pilot durant el primer semestre del 2018.

C2. Establiment i aplicació de clàusules d'equitat de gènere en tota la contractació pública de l'Ajuntament.

A data d'avui es pot afirmar que s'han establert les clàusules i s'estan desenvolupant les eines per garantir la seva incorporació en tots els contractes.

Així, **des del juliol de 2017 fins a la data d'avui consta en SAP que 79 contractes han incorporat clàusules de gènere**, essent la següent la distribució per nombre de clàusules:

Nº Clàusules	Nº Contractes
1	31
2	26
3	5
4	10
5	4
6	3
Total general	**79**

CLÀUSULES INCORPORADES	
Comunicació inclusiva (Llenguatge i imatge no sexistes)	41
Conciliació coresponsable del temps laboral, familiar i personal	11
Igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones LGTBI	23
Mesures contra l'assetjament sexual i per raó de sexe	34
Paritat entre homes i dones en els perfils i categories professionals	17
Pla d'igualtat	50
Total general	**176**

Si només es volen comptar **contractes formalitzats**, segons les dades que consta a SAP, de **24 contractes han incorporat clàusules de gènere**, essent aquesta la distribució per nombre de clàusules (contractes formalitzats per Districte i Gerències):

Nº Clàusules	Nº Contractes
1	9
2	8
3	2
4	3
5	1
6	1
Total general	**24**

CLÀUSULES INCORPORADES	
Comunicació inclusiva (Llenguatge i imatge no sexistes)	8
Conciliació coresponsable del temps laboral, familiar i personal	2
Igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones LGTBI	4
Mesures contra l'assetjament sexual i per raó de sexe	15
Paritat entre homes i dones en els perfils i categories professionals	5
Pla d'igualtat	20
Total general	**54**

C3. Impuls al salari mínim de ciutat.

Actualment s'està treballant per la creació d'un salari mínim de ciutat. Està prevista la creació d'un grup de Treball Qualitat de l'Ocupació i salari mínim de ciutat. En aquest sentit, es donarà continuïtat al grup de treball constituït i liderat pel CESB el 2017. I, en aquest marc, s'acordaran mesures d'implementació i experiències pilot.

C4. Projecte de treball amb dones en situació de precarietat.

El projecte "Precàries. Dones trencant amb la precarietat", s'orienta a promoure l'empoderament i la millora de la qualitat de vida de les dones de la ciutat de Barcelona que viuen en situació de precarietat. Així, la seva finalitat és doble:

- Aprofundir en el coneixement de les situacions de precarietat de les dones de Barcelona per tal de millorar l'actuació municipal al respecte.
- Mobilitzar i posar en acció recursos estructurals i personals per tal de promoure l'empoderament de les dones en situació de precarietat.

Les destinatàries d'aquest projecte són totes aquelles dones dels diferents barris de la ciutat de Barcelona que actualment viuen en situació de precarietat, tant si estan en situació de desocupació, com si estan en situació ocupades.

Per últim, aquest projecte busca posar llum sobre la problemàtica de la precarietat laboral a cada districte i treballar en com revertir-la. Es vol treballar des del barri partir de la coproducció amb espais de dones i de gènere.

Territorialment el projecte s'adreçarà a dones de quatre barris de Barcelona:

- Sants Centre (en aquest cas el projecte s'orientarà concretament a dones joves).
- La Verneda
- Carmel
- Bon Pastor

Concretament, participaran al projecte entre 10 i 15 dones de cada territori.

C5. Obertura i prestació de serveis del Punt de Defensa dels Drets Laborals.

Fruit de la concertació entre actors del territori i emmarcats en el Pla de Desenvolupament Econòmic de Ciutat Vella, l'any 2017 ha nascut el **Punt de Defensa dels Drets Laborals**, impulsat per Barcelona Activa i el Districte, les entitats del territori i les organitzacions sindicals CCOO i UGT, que suposa una ferma aposta en la lluita contra la precarietat laboral i en la detecció de situacions de vulneració dels drets laborals de les persones treballadores, amb l'objectiu de millorar la qualitat de l'ocupació i promoure el treball digne.

En marxa des d'octubre 2017, la metodologia de treball del Punt passa per la coordinació amb les xarxa associativa i comunitària del territori, buscant la creació de sinèrgies i la possibilitat de poder donar respostes a necessitats existents, complementant l'actuació d'entitats i treballant conjuntament.

Adreçat a qualsevol persona que estigui patint qualsevol tipus de vulneració de drets laborals, un dels sectors principals d'atenció és del **treball de la llar i cures**, un des sectors més feminitzats i precaris. En aquest sentit, es treballa **de la mà de la Xarxa de Treball de la Llar Just i amb la Xarxa de Treballadores de la Llar** per veure com abordar diferents problemàtiques (materials de difusió, xerrades específiques...)

Les accions concretes del punt per tal de **sensibilitzar veïnat i treballadors i treballadores** sobre quins són els seus drets laborals i els recursos disponibles al territori i la ciutat per a defensar-los han estat:

- Assessorament individual i grupal: Durant 2017, s'han ates 53 persones (41 individualment), de les quals 62% han estat dones. La majoria de persones que s'han adreçat han estat majors de 25 anys, i al voltant d'un 60% en actiu (incloent pràctiques). Un 27% de les persones tenen residència a Ciutat Vella i un 53% té la nacionalitat espanyola. Així, el **perfil majoritari** de les persones ateses ha estat **dones d'origen llatinoamericà** (amb nacionalitat espanyola o no).
- Elaboració de materials de difusió: s'han elaborat **díptics** de drets laborals en **7 idiomes**, per tal d'arribar a un major nombre de persones possibles: català, castellà, tagalo, bengalí, àrab, urdú i anglès. S'ha fet a més **un específic de turisme i restauració i** s'està **treballant en un de cures i treball de la llar**.
- Accions de difusió presencials: 3 visites a empreses per part dels sindicats i 2 actes al carrer.
- Accions de difusió online: roda de premsa, vídeo del punt, notícia al web del PDE.

Objectiu D. Fomentar la dignificació dels sectors més feminitzats i, a la vegada, combatre la segregació ocupacional.

D1. Impuls de l'emprenedoria social i solidària per a dones que treballen en els sector més feminitzats i precaris (neteja, comerç i atenció a persones), o bé es troben en situació d'atur, oferint assessorament, formació, accés al crèdit i acompanyament per a la creació de cooperatives o associacions (de cura o d'altres finalitats) que permetin a les dones accedir a un treball digne, estable i regulat.

Durant el 2017, des de Barcelona Activa s'han impulsat els següents programes:

- **Construïm en femení altres economies:** Programa desenvolupat en el marc de l'Escola de Dones Professionals, Directives i Emprenedores, que té com a objectiu l'impuls i promoció de projectes d'emprenedoria cooperativa, social i solidària liderats per dones, per fer front a la vulnerabilitat de les dones en clau professional i laboral, i que volen impulsar empreses que tenen com a objectiu tenir impacte social i/o ambiental en el territori, tot oferint béns i serveis de manera socioempresarial innovadora, i que practiquen a una gestió responsable i democràtica. El programa s'estructura en tres àmbits: formació per al desenvolupament del pla d'empresa, accions per a la incorporació dels valors de l'ESS i l'economia feminista i de les cures en el desenvolupament dels projectes, i espai de coworking. A l'últim trimestre del 2017 es va iniciar una edició que compta amb 20 dones participants i 20 projectes acompanyats.
- **Camí de la Solidesa:** Programa de formació i acompanyament per a organitzacions d'economia cooperativa, social i solidària gestionades per dones. Es tracta d'enfortir 15-20 iniciatives de l'economia cooperativa, social i solidària gestionades majoritàriament per dones, tot facilitant estratègies, processos i eines específiques que els hi permetin consolidar el seu projecte en bones condicions tècniques i econòmiques. Durant l'any 2016, es va realitzar una edició que va comptar amb 40 dones participants, que lideraven un total 15 organitzacions de l'àmbit de les Altres Economies, i el 2017 es va posar en marxa una 3a edició amb 25 dones i 13 projectes.
- **Claus per a promoure projectes d'emprenedoria de dones en Economia Social i Solidària**: Tallers desenvolupats en el marc de l'Escola de Dones Professionals, Directives i Emprenedores, que tenen com a objectiu donar a conèixer els principis i valors de l'ESS a dones que volen incorporar aquesta mirada en els seus projectes d'emprenedoria, a través de la facilitació d'eines i recursos de l'ESS, i el coneixement d'experiències inspiradores sostenibles. S'ha realitzat 1 taller amb 8 participants.
- S'ha iniciat el **projecte de pre-emprenedoria en femení "La Marina Dona Emprenta**", Programa d'innovació socioeconòmica- territori en col·laboració amb Pla de Barris. Aquest projecte acompanya 20 dones en situació d'atur o treballadores en situació de precarietat laboral, que tinguin una idea de negoci o un mínim d'interès cap a la emprenedoria. S'ofereix un treball de capacitació amb les dones, així com tutories adaptades a les necessitats de les dones i dels seus projectes.

  S'han assessorat 5 projectes amb 7 dones participants.

  Està prevista una segona edició amb un grup de dones d'ètnia gitana del barri de la Mina, que faran una capacitació en emprenedoria amb un total de 72 hores a executar al 2018.

D2. Facilitar la creació de cooperatives de cura a la ciutat, la mediació entre persones usuàries d'aquests serveis i les cooperatives per fomentar aquesta demanda en lloc de recórrer a l'economia submergida, i la contractació de les cooperatives mitjançant xecs serveis.

Una nova acció promoguda per Barcelona Activa és **el programa formatiu En prenem CURA**. Es tracta d'un programa a mida d'emprenedoria social i col·lectiva en el sector cures. Sorgeix de les exploracions que es va realitzar a Zona Nord, Sant Genís - La Teixonera i Eixample, encàrrec de Barcelona Activa (Innovació socioeconòmica) i Pla de Barris.

Per arribar a tenir el col·lectiu interessat en participar en el programa formatiu En prenem CURA es van realitzar unes exploracions (fase 1) que tenien en compte tant l'oferta com la demanda del sector de les cures en cada barri. Així, entre novembre de 2017 i febrer de 2018 es constatà que l'existència de persones que treballen en aquest sector de manera informal i molt precària, i que estaven interessades a realitzar aquesta formació en emprenedoria social i col·lectiva, per donar una resposta més col·lectiva a la seva situació.

A continuació, a la fase 2, des d'abril a octubre d'enguany es desenvolupa un programa a mida que té per objectiu formar i acompanyar a les persones participants en la construcció d'un projecte d'emprenedoria col·lectiva en l'àmbit de la cura de les persones. De moment hi ha 1 grup realitzant la formació de 18 persones, majoritàriament són dels barris de Zona Nord, Sant Genís, Eixample. La tercera fase es troba pendent de concreció però es centrarà en l'acompanyament en la constitució segons el resultat de la fase 2.

D3. Assessorament tècnic a les empreses dels sectors del comerç, la neteja i l'atenció de persones perquè elaborin mesures d'igualtat destinades a combatre la segregació ocupacional.

Barcelona Activa ofereix a les empreses i entitats de la ciutat assessorament en diferents matèries, entre les quals s'hi compta la igualtat de gènere en l'empresa. En aquest àmbit, més enllà de l'assessorament estàndard que es vehicula a través de l'Oficina d'Atenció a les Empreses, s'han generat dos catàlegs per a sectors específics. Són el catàleg de serveis a les indústries i el **catàleg d'assessorament i serveis al sector del comerç**.

A més, una de les eines de l'Ajuntament de Barcelona per promoure la igualtat a les empreses és l'Equitest. Es tracta d'un **qüestionari d'autoavaluació per a la igualtat a l'empresa**. És una eina de suport online dirigida a aquelles empreses que volen millorar la seva gestió incorporant mesures de foment de la igualtat entre dones i homes. A través d'un qüestionari d'autodiagnosi les empreses poden conèixer els conceptes clau que sustenten la igualtat de gènere, tot identificant les potencialitats i oportunitats de millora, alhora que reben recomanacions expertes sobre el tipus de mesures que millor s'adapten a la situació concreta de l'empresa. Aquest recurs es va presentar en un acte públic el 21 de març de 2018.

Des de la seva presentació fins a finals del mes de maig, i tal i com es pot observar en el gràfic de continuació, ha rebut un total de **556 entrades** de persones que han visitat la pàgina i/o han fet el test.

Equitest: visites i tests del 21 de març al 15 de maig

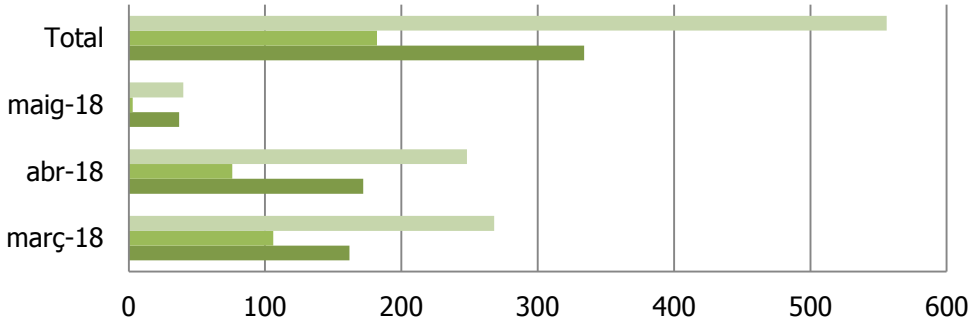

	març-18	abr-18	maig-18	Total
Total	268	248	40	556
Fan el test	106	76	3	182
Només visita	162	172	37	334

D4. En el marc del Pla estratègic de turisme de Barcelona, establiment d'un acord entre sindicats i empreses per garantir un compromís de millora de les condicions laborals en el sector.

En la diagnosi del Pla Estratègic de Turisme, el sector turístic es percep com un generador d'activitat econòmica i d'ocupació, però alhora, en els darrers anys, s'ha experimentat una degradació del mercat de treball que es tradueix en una precarització destacable dels llocs de treball i una conseqüent pèrdua de la qualitat dels serveis oferts. En definitiva, actualment existeix una disfunció clara entre l'aposta per l'activitat turística i la creació d'ocupació de qualitat.

Segons les dades de contractació laboral de 2017, el 42,9% dels contractes de sector turístic corresponen a dones, dels quals un 86,8% són contractes temporals. Aquestes dades prenen una especial rellevància quan es considera que el treball turístic es caracteritza per una forta feminització.

S'ha considerat necessari doncs, aprofundir en el coneixement de la realitat actual a través d'una recerca de caràcter qualitativa. Per aquest motiu s'ha encarregat a Grup de Recerca en Desigualtats en Salut GREDS-EMCONET de la Universitat Pompeu Fabra un estudi sobre el treball turístic, actualment en curs.

Aquest estudi, parteix dels diversos indicadors que mostren com en l'hostaleria i el turisme es tendeixen a concentrar salaris baixos i condicions d'ocupació i treball precaris.

En aquets sentit, assenyalar que estudis d'un dels principals col·lectius laborals altament feminitzat, el personal dels departaments de pisos del hotels, han emfatitzat el deteriorament en les condicions de contractació (amb extensió de personal eventual, a temps parcial i externalitzat), disminució de sous, increment de la càrrega laboral i importants conseqüències en l'estat de salut física i psíquica d'aquestes treballadores

Així mateix, per tal d'avançar en la garantia d'un compromís de millora de les condicions laborals en el sector turístic que impliqui al conjunt d'agents socials, el 14 de novembre de 2017, en el si del Consell Municipal de Turisme es va constituir un Grup de Treball sobre Mercat laboral i Turisme amb l'objectiu de debatre i analitzar col·lectivament l'estat del mercat laboral en el sector turístic amb la finalitat de generar un informe de recomanacions per presentar a l'Ajuntament suggerint actuacions a desenvolupar. Aquest Grup de Treball compta amb la participació activa de representants empresarials, sindicats, institucions, entitats i experts.

En definitiva, l'objectiu compartit és que el turisme segueixi essent font de riquesa per a la ciutat i els seus habitants. Un turisme que aposti per la qualitat, tant en l'oferta de serveis, com en els llocs de treball, elements indispensables per a la redistribució al conjunt de la població dels beneficis generats per l'activitat turística.

D5. Ampliació, en el sector turístic, de les acreditacions internacionals de qualitat, com ara Biosphere, que inclou temes ambientals, socials i de gènere.

Al maig de 2017 es va celebrar a Barcelona la *Conferència Internacional de Turisme Sostenible per al desenvolupament en el marc de la Nova Agenda Urbana*. L'acte fou organitzat per l'Ajuntament de Barcelona i el Responsible Tourism Institute amb la voluntat d'actualitzar els seus criteris a la llum dels 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de Nacions Unides.

Entre els 17 ODS, destacar el 5 Igualtat de gènere: Aconseguir la igualtat de gènere a través de l'enfortiment de dones adultes i jove i el 8 Ocupació digna i creixement econòmic: Promoure un creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, una ocupació plena i productiva, i un treball digne per a totes les persones.

En el marc de la Conferència es presentà el treball *Trabajo digno para transformar el futuro* a càrrec d'Ernest Cañada, on apunta algunes desigualtats de gènere que es donen en el sector:

https://ajuntament.barcelona.cat/turisme/sites/default/files/documents/170519_conferencia_treball_digne_ernest_canada.pdf

Com a conclusions de la conferència es van derivar dos documents; la Declaració de Barcelona i el Memoràndum 2017 que són els referents en matèria de sostenibilitat per a les destinacions turístiques que, com Barcelona, accedeixen al procés de certificació Biosphere.

https://ajuntament.barcelona.cat/turisme/ca/conferencia-turisme-sostenible

Addicionalment, l'Ajuntament està impulsant amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, la Cambra de Comerç i el Consorci de Turisme el *Compromís de Sostenibilitat de les empreses i serveis turístics de la ciutat* en el marc del segell Biosphere. Les empreses adherides es comprometen a complir un conjunt de requisits ambientals, socials, culturals i econòmics que incorporen criteris de treball digne i d'igualtat de gènere. Es preveu que la seva implantació es faci efectiva a finals de 2018.

Treball domèstic, de les cures i afectes

Objectiu E. Impulsar la coresponsabilitat en el treball domèstic i de les cures per part del conjunt d'actors implicats: les llars, la comunitat, el sector privat i l'administració pública.

E1. Campanya de sensibilització als centres educatius per fomentar la coresponsabilitat a les llars.

A dia d'avui, no s'ha encetat una campanya concreta de sensibilització als centres educatius per fomentar la coresponsabilitat a les llars. Tot i així, des del Programa Xarxa d'Escoles i Instituts per la Igualtat i la No-Discriminació el tema de la coresponsabilitat a la llar és molt present (malgrat no sigui en forma de campanya). Entre les moltes activitats didàctiques proposades, que el professorat ha desenvolupat a les seves classes dins els temes prescrits del currículum formal, hi ha oferta per a gairebé tots els nivells educatius d'educació primària i secundària. En la fase comunitària, on es va treballar principalment amb famílies, aquest va ser un tema de debat.

Al barri de Trinitat Nova es va portar a terme un treball específic. L'alumnat de 1r. d'ESO del aleshores Institut Roger de Flor (actualment Institut Escola Trinitat Nova) va fer entrevistes a les persones de les seves famílies responsables principals de les tasques de cura. Es va fer una preparació prèvia, l'alumnat va gravar en mòbil les entrevistes, es van pujar junt amb algunes fotos a una adreça creada a tal efecte, i es van transcriure els corpus de les entrevistes i en el cas de les que estaven fet en una altra llengua (armeni, xinès i urdú) es van traduir al català. Els textos van ser tractats per dues professores jubilades i es va encarregar a una empresa de disseny la confecció de plafons amb algunes imatges il·lustratives. El resultat és una exposició de 15 plafons en format roll-ups, sobre la intersecció de cura i el fet migratori. Aquesta exposició ha fet i farà el següent recorregut:

- Gener: Biblioteca Zona Nord (Ciutat Meridiana)
- Febrer: Institut Escola Antaviana (Roquetes)
- Març: Biblioteca Nou Barris (Guineueta)
- Abril: Escola Elisenda de Montcada (Ciutat Meridiana. Torre Baró)
- Maig: Biblioteca Roquetes (Roquetes. Verdun)
- Juny: Institut Sant Andreu (Prosperitat)
- Setembre: Biblioteca Vilapicina i la Torre Llobeta (Vilapicina. Torre Llobeta)
- Octubre: Escola Prosperitat (Prosperitat)
- Novembre: Punt d'Informació Juvenil Nou Barris (El Turó de la Peira)
- Desembre: Institut Pablo Ruiz Picasso (Torre Baró)

E2. Ampliació del projecte Canviem-ho per al desenvolupament d'accions de sensibilització i foment de la coresponsabilitat entre els homes.

El contracte per la gestió del Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH) ha entrat en vigor el 1 de gener de 2018, preveient un increment del **91,4% de les hores professionals del servei**, tant les destinades a l'atenció de tractament com a prevenció de la violència masclista adreçada a homes que és, precisament, el Projecte Canviem-ho.

En termes pressupostaris això ha suposat que la despesa per l'any 2018 sigui de 357.770 euros front una despesa de 187.663 euros l'any 2017. Aquesta despesa no sols va dirigida al projecte Canviem-ho del SAH, sinó que és l'increment per tot el SAH, fet que dificulta establir amb exactitud quin ha estat l'increment sobre el projecte Canviem-ho.

Respecte a la prevenció, s'han augmentat les hores d'intervenció del Canviem-ho, de 55 hores setmanals el 2017 a 77 hores setmanals des del gener de 2018 que suposa dos professionals a jornada complerta. Aquest increment ha permès engegar els projectes vinculats a la Mesura de govern per una democratització de la Cura, per treballar la coresponsabilitat i socialització de les cures en els homes i que té previst la seva implementació durant el 2018. En l'actualitat s'ha realitzat el primer avantprojecte i les primeres accions del projecte.

E3. Creació d'una plataforma d'identificació i de difusió d'iniciatives de cura comunitàries.

El darrer trimestre de 2017 es va inaugurar la web de temps i cures, que serveix com a plataforma per identificar i difondre iniciatives de cura comunitàries:

http://ajuntament.barcelona.cat/tempsicures/ca

A la mateixa s'hi poden trobar iniciatives de cura comunitàries als barris, a la feina i es presenten projectes orientats a compartir temps. A més a més, a la pròpia web hi ha una secció d'informació i recursos, un laboratori del temps (amb publicacions i recursos varis), i un espai on hi ha notícies relacionades amb les cures.

En la mateixa línia, a finals del 2018 està previst que s'inauguri un espai de cures de referència a la ciutat. Aquest espai també servirà per poder identificar i difondre les diferents iniciatives de cura comunitàries que s'hi identifiquin.

E4. Desenvolupament d'una campanya de sensibilització per dignificar i reconèixer el valor del treball de cura no remunerat i la divisió sexual del treball. Aquesta campanya posarà un èmfasi especial en la necessitat d'implicar tota la comunitat en la coresponsabilitat i farà difusió de la plataforma d'iniciatives de cura comunitàries.

Aquesta campanya està condicionada a l'espai de referència de cures que s'obrirà a la ciutat, la inauguració del qual està prevista per finals del 2018. De moment, s'han preparat 6 vídeos de sensibilització sobre el valor del treball de cura no remunerat i la divisió sexual del treball, dels quals a data del tancament del present seguiment només se n'ha fet un de públic, el qual aborda el tema del cohabitatge:

https://twitter.com/bcn_ajuntament/status/956214100748619776/video/1

Per tant, aquesta actuació està en preparació i es podrà donar informació completa sobre la mateixa en el seguiment de l'EFPP de l'any 2019.

E7. Ampliació dels serveis del SAD, teleassistència, escoles bressol, i àpats socials amb una priorització per barris.

A continuació es presenten les ampliacions dels serveis de SAD, teleassistència i escoles bressol:

Conceptes	Pressupost 2015 inicial	Pressupost 2018 inicial	variació €	variació %
Servei Assistència Domiciliària	51.380.000 €	66.000.000 €	14.620.000 €	28%
Teleassistència	10.135.440 €	12.448.134 €	2.312.694 €	23%
Escoles bressol municipals	45.643.635 €	51.972.343 €	6.328.708 €	14%
Nombre d'Escoles Bressol Municipals	97	101 (juny 2019)		
Menjadors socials	3.204.350,26 €	4.330.099,62 €	1.125.749,36 €	35,13%
Àpats socials*	3.118.564,48 €	4.509.279,65 €	1.390.715,17 €	44,60%

*Dins dels àpats socials s'hi inclouen tant els àpats a domicili com els àpats en companyia.

E8. Estudi de la necessitat de nous serveis de cura per a gent gran en funció del nivell de renda.

El febrer d'aquest 2018 es va presentar l'estudi "Salut i qualitat de vida de les dones cuidadores informals", el qual analitzava l'estat de salut de les dones cuidadores de familiars.

L'Ajuntament de Barcelona té va recollir l'estat autopercebut per les dones cuidadores en funció de si es disposa d'una xarxa de suport. A l'informe es pretén analitzar quin és l'impacte dels serveis dels quals disposa l'Ajuntament de Barcelona per atendre necessitats de cura (principalment el Servei d'Atenció Domiciliària, el programa Respir Plus, i el programa Temps per tu) sobre la salut de les dones familiars de persones usuàries que exerceixen com a cuidadores d'aquestes en l'àmbit domèstic.

Pel que fa els serveis analitzats, el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) recull aquelles accions destinades a que les persones que veuen limitada la seva autonomia per raó d'edat, dependència o discapacitat, per tal que puguin realitzar les activitats bàsiques de la vida diària.

El programa Respir Plus és un programa d'atenció residencial temporal destinat a persones amb un determinat grau de dependència. Amb aquest, es pretén millorar la vida de les persones que en són cuidadores, facilitant un temps de descans.

El programa Temps per Tu té l'objectiu de fomentar el lleure de qualitat entre les persones amb discapacitat i, alhora, promoure la conciliació de la vida de les persones cuidadores. Aquest programa té tres línies d'actuació segons franges d'edat: infants de 0 a 4 anys, nenes i nenes de 4 a 18 anys i, per últim, joves i persones adultes.

Una de les conclusions principals de l'estudi és el desgast que pateixen les dones cuidadores de persones grans dependents, tant a nivell físic com psicològic.

Finalment, en quant a dades, l'any 2017 es va realitzar una comparativa dels darrers cinc anys sobre el programa Respir Plus, amb les diferents modalitats en que s'ha prestat des del 2013. Una de les dades analitzades va ser al del perfil de les persones cuidadores i es va poder reflectir clarament el manteniment de la feminització de la cura. En aquest sentit, des de 2015 sempre hi ha hagut un 74% de dones front un 26% d'homes.

E9. Ampliació del programa RESPIR plus per tal d'oferir més places i estades més llargues i impuls als programes de Respir d'entitats del tercer sector per part de l'IMPD.

L'ampliació del programa Respir ha estat la següent:

Conceptes	Pressupost 2015 inicial	Pressupost 2018 inicial	variació €	variació %
Programa Respir*	250.000 €	300.000 €	50.000 €	20%

* el 2015 es va gastar des del Dept. de Gent Gran 172.290 €. El 2018 la previsió és arribar a 600.000 €. Des de IMPD, pel Respir, al 2015 es van executar 349.752 € (eren convenis) i al 2018 s'han atorgat subvencions per convocatòria general al programa Respir per 247.200 €

Pel que fa concretament a l'any 2017, es van destinar al Respir Plus (període estival) 250.000 euros dels quals es van facturar un total de 227.745,72 euros i se'n van beneficiar 174 famílies.

El programa RESPIR és un servei contemplat en al cartera de serveis socials i que té com a finalitat millorar la qualitat de vida dels cuidadors, proporcionant-los un temps de descans en la cura.

L'Ajuntament de Barcelona, des de fa molts anys, presta aquest servei mitjançant el conveni establert amb la Diputació de Barcelona segons el qual és aquest segon òrgan qui presta el servei de suport a les persones dependents, mitjançant estades de Respir, a la residència per a gent gran del recinte Mundet. L'any 2017 les sol·licituds rebudes per al programa RESPIR han estat 1.673 de les quals van acabar ingressant 727 persones.

Indicadors bàsics d'activitat del RESPIR	2016	2017	% d'increment
Sol·licituds rebudes	1.630	1.850	13,5%
Persones ingressades Respir Diputació	647	727	12,36%
Persones ingressades Respir Plus	241	174	-27,8%
Total persones ateses RESPIR	888	901	1,46%

Els darrers anys la demanda d'aquest servei s'ha incrementat de tal manera que la Diputació de Barcelona no té prou places per atendre totes les sol·licituds, principalment durant els mesos estivals de juliol, agost i setembre.

En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona, des de l'any 2013 reforça el programa RESPIR durant el període estival mitjançant el programa RESPIR Plus. L'any 2017 la prestació del programa RESPIR Plus ha consistit en l'atorgament d'un ajut econòmic, aquelles persones que complien els requisits preestablerts d'edat i requeriment de suport, per tal de que poguessin fer front al pagament del cost d'una plaça residencial privada on gaudir d'aquesta estada de Respir. Les estades s'havien de portar a terme dins del període estival de juny a setembre, coincidint amb el moment en que la Diputació deixa més sol·licituds sense possibilitat de resposta per manca de places.

L'any 2017 en el marc del programa Respir Plus s'han rebut 425 sol·licituds, de les quals 174 han acabat rebent finalment l'ajut econòmic i n'han fet ús per pagar estades residencials en centres privats per a gent gran.

Indicadors bàsics del RESPIR Plus	2016	2017
Sol·licituds rebudes	476	425
Persones ateses	241	174
Pressupost executat	193.525,80€	227.745,72€

Per últim, existeix un darrer projecte d'interès, són les **Superilles socials del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD)**. De moment, s'han engegat 4 projectes pilot, consistents en assajar una nova forma de provisió de SAD, basada en la creació d'equips de professionals que atenen a un grup d'usuaris que viuen en una superilla. Aquests 4 projectes pilot s'han dut a terme a la Marina del Prat, Poblenou, Sant Antoni i Vilapicina i la Torre Llobeta. Les superilles socials parteixen del següent: "la idea fonamental és el que en diem la **residència distribuïda virtual**: aquell concepte segons el qual l'habitatge d'una persona rep els serveis d'una habitació d'un centre residencial, i el barri, en una escala suficientment petita per a les persones de mobilitat reduïda, subministra tots els serveis comuns que es rebrien en un *resort* residencial"[2].

E10. Oferiment d'activitats extraescolars i de lleure educatiu gratuïtes per als fills i filles de les mares que es troben en situació de vulnerabilitat, en especial dones monomarentals.

L'Ajuntament ofereix ajuts per a activitats extraescolars i de lleure educatiu des de diferents àmbits. Un d'ells, és a través dels **ajuts a les activitats extraescolars esportives**. En aquest cas, durant el curs 2017-18 s'han atorgat 13.621 ajuts a la pràctica d'activitats esportives fora d'horari lectiu per a famílies amb nens/es i joves d'entre 6 i 17 anys (inclosos).

En segona instància, l'Ajuntament ofereix ajuts pels casals d'estiu. El percentatge d'ajut va en funció de la situació econòmica de la unitat familiar (a més vulnerabilitat, major percentatge d'ajut). Les dades d'ajuts del 2017 són les següents:

Percentatge Ajuts	Nombre ajuts atorgats	Import concedit
30%	50	3.314,64
60%	473	62.192,69
90%	3.147	661.080,08
Totals	**3.670**	**726.587,41**

A la vegada, des de l'IMSS existeix una línia d'ajuts al lleure per a famílies vulnerables usuàries de Centres de Serveis Socials (CSS); l'any 2017 es van atorgar 1.947 ajuts per un import de 313.710 euros (se'n van beneficiar 672 dones).

En la mateixa línia, des de la Xarxa de Centres Oberts no es té una línia específica definida per fills i filles de les mares que es troben en situació de vulnerabilitat, en especial dones monomarentals. En el cas dels Espais Familiars municipals tampoc existeix aquesta línia específica.

Tot i així, els Centres Oberts s'adrecen a la infància en situació de risc i a les seves famílies, i per tant, dintre d'aquest col·lectiu trobem un percentatge elevat de famílies monomarentals en situació de vulnerabilitat.

Els Centres Oberts es defineixen com un servei diürn preventiu, fora de l'horari escolar, que dóna suport, estimula i potencia l'estructuració i el desenvolupament de la personalitat, la socialització, l'adquisició d'aprenentatges bàsics i l'esbarjo, i compensa les deficiències socioeducatives de les persones ateses mitjançant el treball individualitzat, el grupal, la família, el treball en xarxa i amb la comunitat. El seu objecte és proporcionar atenció als infants de 3 a 18 anys en situació de risc, prevenint i evitant el deteriorament de les situacions de risc».

La competència és municipal, raó per la qual l'Ajuntament de Barcelona desenvolupa una política de millora i increment de la Xarxa de Centres Oberts a la ciutat amb la posada en marxa de serveis propis i la col·laboració econòmica i tècnica amb els centres de les entitats del tercer sector.

El Departament de Família i Infància gestiona els 2 Centres Oberts de titularitat municipal. D'altra banda, atorga subvencions i/o estableix convenis de col·laboració amb les 18 entitats titulars dels 23 CO privats i dels 3 Centres Diaris d'atenció socioeducativa.

Al 2017, com cada any, el número d'infants atesos ha tornat a incrementar-se en un 9%.

[2] http://lleiengel.cat/barcelona-gent-gran-lsuperilles-socials/

- **Centre Oberts Municipals**: El Centre Obert Municipal de Sant Martí, han ates 169 infants durant el curs 2016-2017 Durant aquest curs, ha intensificat el seu treball en temes de gènere, els trastorns alimentaris i de prevenció en el consum de drogues amb adolescents, a través de la programació de tallers i activitats específiques. La introducció de l'activitat d'escalada amb el grup de mitjans ha estat una innovació ben acollida.

Una de les línies de suport a les famílies dels centres oberts són els berenars saludables, per tant és una manera també de donar suport .

- **Berenars als centres oberts i centres diaris.** Durant el curs 2016-2017 s'ha mantingut el finançament de berenars saludables pels infants de centres oberts, centres diaris i altres projectes complementaris amb infància en risc de les entitats gestores . La disminució de la incidència d'aquest últim tipus de projecte ha fet que hagin disminuït el nombre de infants beneficiaris, sense que afectes al compliment de l'objectiu basic de garantir un berenar saludable a tots els infants que han assistit a centres oberts i diaris.

Berenar als Centres Oberts i centres diaris d'atenció socioeducativa.	2016	2017	% d'increment
Infants atesos	3.377	3.133	-7,23
Costos dels berenars (€)	646.206,90	646.206,90	0,00
Centres participants	28	28	0,00

Per últim, l'Ajuntament sí que té ajudes específiques per a famílies monoparentals:

Sexe	Nº	€
Dones	2.001	1.785.400
Homes	64	57.600
Total general	2.065	1.843.000

Les nacionalitats més habituals són: 1.234 Espanya, 131 Equador, 127 Marroc. El districte amb més ajuts monoparentals és Nou Barris. I el centre amb més ajuts monoparentals és el de la Franja Besòs (districte de St. Andreu).

Per últim, es disposa de dades sobre l'oferta, inscripció i participació de les usuàries i usuaris dels casals d'estiu de l'any 2017:

ESTADÍSTIQUES D'OFERTA/INSCRIPCIÓ/PARTICIPACIÓ CIUTAT DE BARCELONA DE LA CVE 2017 A 30/11/2017

	Ofertades			Inscrits			Bressols 1-3			Particip. 3-11			Particip. 12-17			Participants Total			
TIPOLOGIA	Activ.	Torns	Places	Nois	Noies	Total	Nois	Noies	Total	Nois	Noies	Total	Nois	Noies	Total	Nois	Noies	Total	%
Casals	273	1340	147532	32466	30987	63453	0	0	0	30568	29271	59839	1727	1522	3249	32295	30767	63062	42.74%
Bressols	75	171	9019	2337	2301	4638	2262	2264	4526	0	0	0	0	0	0	2262	2250	4512	50.03%
Colònies	114	140	7728	2622	2651	5273	0	0	0	1630	1614	3244	974	1012	1986	2604	2626	5230	67.68%
Campaments	135	171	4857	1512	1443	2955	0	0	0	639	616	1255	806	764	1570	1445	1380	2825	58.16%
Rutes	23	25	465	111	112	223	0	0	0	0	0	0	110	107	217	110	107	217	46.67%
Estades Fora	9	9	165	47	55	102	0	0	0	4	7	11	43	48	91	47	55	102	61.82%
Campus Esportius	151	841	51610	13951	10338	24289	0	0	0	9974	7510	17484	3916	2805	6721	13890	10306	24196	46.88%
Casals Esportius	47	284	29418	8005	4493	12498	0	0	0	6321	3703	10024	1655	778	2433	7976	4481	12457	42.34%
Socio-culturals	24	62	3508	535	570	1105	0	0	0	56	124	180	478	445	923	534	569	1103	31.44%
Adaptades	19	64	1898	662	403	1065	0	0	0	271	177	448	389	226	615	660	403	1063	56.01%
TOTAL CIUTAT	870	3107	256200	62248	53353	115601	2262	2264	4526	49463	43022	92485	10098	7707	17805	61823	52944	114767	44.80%

E11. Accions perquè la Generalitat revisi els criteris d'adjudicació i els beneficis de la titularitat de família monomarental.

Donada la situació del govern de la generalitat aquesta actuació no s'ha pogut emprendre. Tot i així, està previst que es pugui iniciar al llarg d'aquest any 2018.

E12. Increment de l'oferta, de la quantia i de la cobertura de beques de menjador.

Els ajuts pel curs escolar 2017-2018 (fins a la data d'avui) que s'han atorgat a la ciutat de Barcelona per part de l'Ajuntament de Barcelona han estat un total de 256 per un import de 43.337,09 €. Els ajuts pel curs escolar 2015-2016 que es van atorgar a la ciutat de Barcelona van ser un total de 275 per un import de 50.869,55€.

Tot i així, el gruix d'ajuts a les beques menjador no els atorga l'Ajuntament sinó que el Consorci d'Educació de Barcelona. La despesa pel curs 2016-2017 ha estat la següent:

	Peticions		Ajuts		Denegades	Import despesa	
Total	30.540	100%	23.617	100%	6.923	17.613.845 €	100%

Objectiu F. Reordenació dels temps en l'àmbit municipal per situar al centre tant el temps laboral com el de cura, social i personal.

F1. Impuls d'un debat social sobre els usos dels temps a través dels mitjans de comunicació i també des de les escoles.

En relació a aquesta actuació, s'està duent a terme el projecte de "Temps i cures als barris", el qual és una prova pilot als barris de Sant Andreu Palomar (Districte Sant Andreu) i del Guinardó (Districte Horta-Guinardó) organitzat pel Departament Programes de Temps i Economia de les Cures. De gener a juliol 2018 s'han fet 5 sessions als grups motors territorials i 3 fòrums oberts.

Els objectius del projecte són:

- Sensibilitzar a la ciutadania en general sobre les diferències en els temps que destinen homes i dones a atendre les cures dels altres, i les dificultats en la gestió del temps de treball, temps de cura i d'atenció a la llar, i temps propi.
- Recollir propostes de millora dels veïns i veïnes que representin actuacions o canvis en la gestió d'equipaments o serveis del barri per tal de millorar la compaginació dels temps de treball i familiar amb la dels horaris dels equipaments i serveis.
- Prioritzar actuacions i accions amb elements de viabilitat per tal de millorar els temps de cura de les persones que viuen als dos barris on s'implementa la prova pilot.

F2. Implantació i sincronització d'horaris amplis dels serveis públics i oferiment de mecanismes telemàtics per a la gestió de tràmits municipals.

Actualment s'està treballant per un Nou Pacte del Temps de Barcelona, que té per finalitat **contribuir a**:

- La concepció efectiva de l'organització social del temps com un dret de ciutadania mitjançant la consolidació del factor temps com mesura de llibertat, igualtat de gènere, equitat i benestar.
- L'impuls d'una nova cultura del temps a les organitzacions a favor de models més eficients, més sostenibles i més flexibles per atendre les necessitats de les persones i fer front a les noves realitats socials.
- La definició d'un temps de ciutat que respongui a les necessitats del temps quotidià de la ciutadania, afavoreixi la cohesió social i sigui garant de la convivència, esdevenint alhora factor facilitador de la participació social.

Entre els objectius d'aquest pacte n'hi ha dos d'específics relacionats amb els horaris:

- Avançar en l'harmonització dels diferents usos del temps quotidià de les persones a partir de la protecció del temps de cura personal per mitjà de l'impuls d'accions que afavoreixin la democratització i el reconeixement social del temps de cura de persones i l'adopció de mesures facilitadores en l'àmbit laboral.
- Impulsar la implantació d'uns horaris socials a la ciutat que conformin una organització del temps més humana i més racional, afavoridora en l'adquisició d'hàbits saludables, d'acord amb el compromís de l'Ajuntament de Barcelona amb el Pacte per a la Reforma Horària - Objectiu 2025.

Pel que fa a aquest segon objectiu, **l'Ajuntament de Barcelona es compromet a desenvolupar un Pla d'Acció** de caràcter biennal. **En tant que organització signatària del Pacte per a la Reforma Horària – Objectiu 2025, l'avenç**, allà on el sector, l'activitat i el lloc de treball ho permetin, **en els següents aspectes**: compactar la jornada laboral per avançar l'hora de sortida de la feina, en introduir horaris laborals més flexibles d'entrada i sortida, en avançar les hores dels àpats, tant del dinar com del sopar, i en sincronitzar els horaris d'empreses, institucions i actors socials i culturals. Així com, allà on sigui possible, en contribuir a l'equiparació d'una sèrie d'indicadors relacionats amb la mitjana europea.

F3. Valoració conjunta amb la Generalitat d'una ampliació de la mostra de l'enquesta d'usos dels temps per a Barcelona.

A data d'avui, arran de la situació actual del Govern de la Generalitat, encara no s'ha pogut fer aquesta valoració conjunta amb la Generalitat de Catalunya. Tot i així, està previst iniciar-la en el transcurs d'aquest any 2018.

Mentrestant, des de l'Ajuntament de Barcelona, el desembre del 2017, es van incorporar 7 preguntes referents a usos del temps a l'Enquesta Òmnibus (enquesta trimestral d'opinió del propi Ajuntament de Barcelona). Això ha permès comprovar que quan es pregunta pel **posicionament personal en la importància de les tasques de cura**, el **90%** de les persones consideren les cures com a molt o bastant importants. En canvi, quan es pregunta per la **valoració social**, la consideració que les cures estan molt o bastant reconegudes socialment baixa fins al **27%**.

D'entre les persones que tenen persones a la seva llar o entorn que requereixen cures. Les dones (71,1%) més que els homes (52,1%) consideren que dediquen molt/bastant temps a les tasques de cura. La diferència entre dones i homes sobre la percepció del temps que dediquen, és molt menor que la diferència de temps que efectivament dediquen.

Les dones (35,1%) destaquen lleugerament sobre els homes (33,1%) a l'hora d'afirmar que han tingut molt o bastant la sensació de no poder atendre a totes les persones que requereixen de la seva assistència. Les diferències són poc significatives atenent a la distribució desigual que coneixem de les tasques de cura fruit d'altres enquestes.

D'entre familiars, serveis públics, serveis privats i món comunitari, les persones enquestades conclouen que la principal responsabilitat en l'assumpció de les cures hauria de ser dels serveis públics (8 sobre 10). En relació a familiars de primer grau, es considera que les haurien d'assumir per igual dones i homes (7,6 sobre 10 en tots dos casos).

F4. Revisió tarifària per a dones en situació de vulnerabilitat i, per a dones que han estat desnonades, garantia d'accés gratuït a altres serveis públics que poden contribuir a pal·liar la seva situació: ludoteques, activitats de centres cívics, etc.

Aquesta actuació es troba pendent de programació o bé de reorientació del seu contingut.

Eix 3: Ciutat de drets

Habitatge

Objectiu G. Incrementar l'oferta d'habitatge, tant públic com privat, especialment adreçat a dones en situació de vulnerabilitat.

G1. Impuls de polítiques que promoguin la incorporació al mercat d'habitatges buits mitjançant mesures com, per exemple, l'aplicació d'incentius fiscals (bonificació de l'IBI).

En la memòria 2016 del Consorci d'Habitatge de Barcelona una de les avantatges de la Borsa (BHLLB) era la subvenció equivalent al 50% de la quota de l'IBI per als propietaris i propietàries d'habitatges inclosos a la borsa.

A continuació s'exposen les dades evolutives d'aquestes subvencions a l'IBI dels darrers anys:

Subvencions a propietaris equivalent al 50% d'IBI	2011	2012	2013	2014	2015	2016 (*)
Import (€)	52.228	46.003	46.422	43.507	49.131	50.616
Expedients aprovats	426	364	335	309	339	342
Import mitjà per subvenció	123	126	139	141	145	148

Les dades de 2017 encara no estan disponibles, però a data de 31/12/2017 hi havien 556 expedients en tramitació.

Pel que fa a altres mesures per incentivar captació:

- S'ha completat la segona fase del cens d'habitatges buits, que ja ha arribat a 17 barris. S'ha passat les dades relatives a més de 1.000 habitatges a la Borsa de Lloguer per possibilitar-ne la captació.
- A través d'un pla ocupacional es va crear un equip específic per informar a administradors/es de finques i a APIS. S'han fet 1.865 visites i s'han iniciat 26 processos de captació.
- S'ha contactat amb les persones amb habitatges d'ús turístic il·legal per intentar-ne la captació cap a l'habitatge assequible.
- S'han augmentat a 20.000 euros els ajuts a la rehabilitació vinculats a la captació d'habitatges per destinar-los a la Borsa de lloguer (220 dels 299 habitatges amb acords d'inclusió a la borsa han sol·licitat la realització d'obres).

G2. Increment de l'oferta d'Habitatge de Protecció Oficial per a dones en situació de vulnerabilitat.

Les dades relatives a dones sol·licitants d'habitatge de protecció oficial que han rebut adjudicació són les que es mostren a continuació pels anys 2017 i fins a 31 de març de 2018:

	2017	2018 (fins 31/03)
Entre 0 i 1,5 IPREM:	39 adjudicacions (17,03% sobre el total 2017).	105 adjudicacions (39,77% sobre el total 2018).
Entre 0 i 2 IPREM:	58 adjudicacions (25,32% sobre el total 2017).	115 adjudicacions (43,56% sobre el total 2018)
Entre 0 i 2,5 IPREM:	71 adjudicacions (31% sobre el total 2017).	132 adjudicacions (50% sobre el total 2018).

G3. Millorar l'accés a la informació dels beneficis del carnet de monomarentalitat.

Els CSS informen, entre altres temes, sobre el carnet de monomarentalitat (l'atorgament, però, correspon a la Generalitat de Catalunya).

Encara cal aprofundir en la millora de l'accés a la informació dels beneficis del carnet de monomarentalitat. Tot i així, indirectament, ja s'hi està treballant. Concretament, està en marxa una prova pilot del projecte "Vine", el qual ha implantat en 10 CSS la primera visita en format grupal en comptes de format individual. Això pot suposar una millora en aquest sentit atès que les informacions són més pautades i és possible que es pugui arribar a més situacions. En aquestes sessions d'acollida es dona informacions detallades dels diferents recursos als que es pot tenir accés des de la cartera de serveis socials bàsics, entre els quals s'hi troba el recurs del carnet de monoparentalitat.

G4. Assessorament específic a les famílies monomarentals en matèria jurídica, de drets socials i d'habitatge.

Aquesta actuació específicament encara no s'ha iniciat. En aquest sentit, no existeix assessorament específic per a famílies monomarentals en matèria d'habitatge. Sí existeix un assessorament, però, en les Oficines d'Habitatge per a tots els casos que necessitin d'una orientació (ja sigui específica per col·lectius o genèrica de problemàtica d'habitatge).

Tot i així, des dels Punts d'Informació i Atenció a les Dones ofereixen assessorament jurídic especialitzat per a dones sobre drets civils i penal, família, i estrangeria. A més a més, des de la intervenció comunitària del servei es realitzen grups adreçats a famílies monoparentals per tal d'assessorar i donar resposta a les diferents qüestions vinculades a l'àmbit jurídic. I per últim, també es realitzen assessoraments i formacions als col·lectius de professionals que treballen amb el col·lectiu per tal que puguin millorar les seves intervencions.

G5. Increment del nombre de pisos destinats a dones en situació de violència masclista o famílies monomarentals

Tot seguit s'exposen les dades d'adjudicacions de pisos destinats a dones en situació de violència i a famílies monoparentals.

Adjudicacions realitzades any 2017		
Adjudicacions	229	
Dones	117	51,09%
Monoparental	10	4,37%
Violència Masclista	2	0,87%

Com s'observa, una mica més de la meitat de pisos (51,09%) s'han adjudicat a dones, el 4,37% a famílies monoparentals, i un 0,87% a dones que han estat víctimes de violència masclista.

A més a més, s'exposen dades sobre dues convocatòries concretes per a persones en situació de vulnerabilitat; les de Tànger i les de Can Batlló:

Dades Convocatòria Tànger Vulnerables-36 habitatges-		
Adjudicacions	21.448	
Dones	12.078	56,31%
Monoparental	1.434	6,69%
Violència Masclista	441	2,06%

Primers Agraciats*	36	
Dones	28	77,78%
Monoparental	10	27,78%
Violència Masclista	15	41,67%

* Pendent realitzar primeres cites

Dades Convocatòria Can Batlló Vulnerables- habitatges-		
Participants	5.102	
Dones	2.513	49,26%
Monoparental	502	9,84%
Violència Masclista	64	1,25%

Adjudicacions (42 habitatges)	42	
Dones	21	50,00%
Monoparental	8	19,05%
Violència Masclista	3	7,14%

A finals de febrer 2018 es van lliurar les claus.

G6. Exploració de models alternatius de tinença d'habitatge que hi facilitin l'accessibilitat, com ara les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús o els pisos compartits.

S'han explorat models alternatiu de tinença d'habitatge es dos àmbits: cooperatives i habitatge compartit.

Pel que fa a les **cooperatives**, actualment tenim 7 promocions amb un total de 139 habitatges en modalitat de Cohabitatge. L'estat d'aquestes promocions és desigual: 2 promocions "en construcció" – final d'obra previst pel juny-juliol 18 -, 4 promocions "en redacció de projecte" amb inici previst d'obra durant l'últim trimestre del 2018 i 1 promoció en fase de concurs de sòl que no ha passat a redacció de projecte perquè es va interposar un recurs de reposició interposat contra l'adjudicació.

Quant a **l'habitatge compartit**, s'ha iniciat una prova pilot per avaluar el funcionament d'un model de lloguer d'habitacions amb suport públic tant en l'establiment del contracte com en l'oferiment d'ajuts a la millora de l'habitació a llogar. Alhora s'avaluarà l'encaix jurídic del model. La prova pilot es desenvolupa a l'Eix Besòs del Pla de Barris, que inclou Ciutat Meridiana, Vallbona, Torre Baró, Roquetes, Trinitat Nova, Trinitat Vella, Baró de Viver, Bon Pastor, Verneda-La Pau i Besòs-Maresme.

Aquesta prova es troba vinculada al programa B-mincome, i inclou, a banda de suport municipal a la inclusió (a nivell econòmic), 4 polítiques actives específiques. Una d'elles s'adreçarà a 100 famílies en situació de dificultat econòmica a qui se'ls ofereix llogar una habitació per obtenir uns ingressos extres a canvi d'un ajut a la rehabilitació per a l'habitació que es llogarà (a banda d'altres ajuts vinculats al conjunt del programa). http://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/barcelona.

A més a més, al 2017 s'han donat 2.029 ajuts per al pagament d'un lloguer compartit amb un cost de 596.256 euros.

Actualment no es disposa de dades desagregades per sexe, però s'està treballant per poder disposar-ne en un futur.

Objectiu H. Garantir l'accés prioritari a l'habitatge de dones en situació de vulnerabilitat.

H1. Promoció i millora de la coordinació entre els serveis de proximitat i de detecció de situacions de vulnerabilitat que intervenen en els processos d'accés a l'habitatge: Serveis Socials, etc.

A l'Àrea de Drets Socials hi ha una dinàmica habitual de coordinació entre els àmbits. Aquesta ve reforçada pel canvi organitzatiu intern de l'IMSS que ha portat a la integració de de dues direccions amb atenció directa a situacions de vulnerabilitat, la Direcció de Serveis d'Intervenció Social i Direcció d'Urgències i Emergències Socials. Això permet generar sinèrgies positives tot i que, a la vegada, el repte ara és millorar la coordinació amb la Direcció de Serveis Territorials Socials Bàsics.

H2. Formació en perspectiva de gènere i interseccionalitat al personal dels serveis esmentats, particularment dels CAP. Entre d'altres, s'haurien de proporcionar eines per detectar situacions de vulnerabilitat, per comunicar-les i derivar-les.

Aquesta actuació es troba pendent de programació.

H3. Millora de les vies d'accés a informació relativa als recursos disponibles sobre habitatge i simplificació dels processos d'accés a aquests recursos.

Per donar resposta a aquesta actuació s'han emprat diferents vies:

- S'han elaborat diferents materials d'informació (que es posen a disposició de la ciutadania a través de les Oficines de l'Habitatge i d'altres equipaments municipals) i d'un canal de distribució de la informació. S'han establert mecanismes d'avaluació de la idoneïtat dels materials generats a partir de l'intercanvi amb les pròpies Oficines de l'habitatge que poden conèixer l'interès per cadascun dels materials i l'adequació del seu contingut a les necessitats i expectatives de la població.
- S'ha finalitzat l'estudi per a la reformulació de les oficines que ha d'implementar algunes millores l'any 2018.
- S'ha dut a terme la campanya "Quan rehabilites l'habitatge, millores la teva vida", per donar a conèixer els avantatges de rehabilitar i millorar els habitatges i els ajuts oferts des del Consorci de l'habitatge de Barcelona per fer-ho possible. En aquest marc també es va actualitzar el web d'habitatge de l'Ajuntament de Barcelona.

H4. Disseny de programes de seguiment individualitzat dels casos de desnonament que permetin identificar i atendre els factors que han portat a la pèrdua de l'habitatge. Reforç de l'assessorament i acompanyament d'aquests casos.

Les Oficines de l'Habitatge disposen de serveis de mediació, que actuen en situacions d'impagament o de dificultats de pagament de la hipoteca o el lloguer, i també en casos d'ocupació sense títol habilitant, amb l'objectiu de facilitar un acord entre les parts que possibiliti el manteniment de la unitat de convivència a l'habitatge.

A més a més, s'han realitzat accions específiques que donen resposta a l'actuació plantejada:

- S'han unificat sota la direcció de Programes d'Actuació per a l'Ús Digne de l'Habitatge e ls 3 serveis de mediació que actualment existeixen en relació a l'habitatge, el que està permetent unificar els criteris d'intervenció. Aquests serveis són: Servei d'Intervenció en la Pèrdua de l'Habitatge i l'Ocupació (SIPHO), Servei de Prevenció, Intervenció i Mediació en Habitatges Públics (SPIMHP) i lletrades del servei de mediació en casos d'impagament i de dificultats de pagament del lloguer i la hipoteca.
- Creació d'un equip especialitzat que gestiona el servei d'Ofideute que ha permès desca rregar tant a les persones directores de les Oficines de l'habitatge com a les juristes, que eren qui realitzaven aquest tipus d'atencions, i ha permès guanyar en agilitat i especialització, per tal de fer un millor seguiment de les accions que es realitzen per part de la Generalitat de Catalunya i millorar la interlocució amb les persones usuàries.
- Important augment del nombre d'unitats de convivència ateses per la Unitat Contra l'Exclusió Residencial (UCER) en situació de risc de desnonament[3]:

- 2014:	679	
- 2015:	1.020	+ 50,9%
- 2016:	1.574	+ 54,3%
- 2017:	2.351	+ 49,4%

[3] Aquest augment de les unitats familiars ateses en deu a la tasca de seguiment i proactivitat realitzada no a un augment dels processos de desnonament a la ciutat. Les dades ofertes pel Consell General del Poder Judicial mostren una tendència a la baixa dels desnonaments a la ciutat des del 2013 en què es dóna el major nombre, amb 3.289. Al 2015 es van situar en 3.098, mentre al 2017 s'han reduït fins als 2.519.

Evolució de les unitats de convivència ateses per la UCER, 2014 – 2017

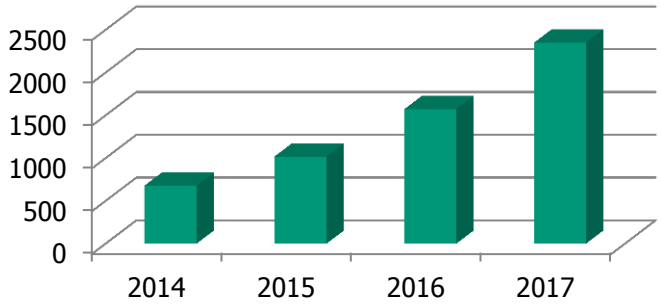

H5. Ajuts a l'IBI per a les dones amb menys recursos

A nivell general, la majoria de persones beneficiàries dels ajuts al pagament de l'Impost sobre Béns Immobles (IBI)

són dones, tant de forma agregada com en cadascun dels ajuts.

Persones beneficiàries (dada agregada per al conjunt dels ajuts a l'IBI)

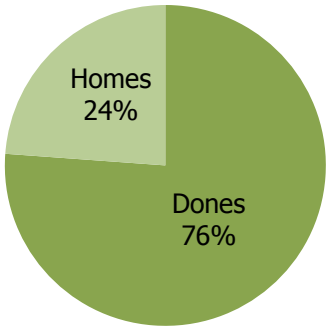

A la vegada, la major part del volum econòmic dels ajuts és assignat a dones, tant de forma agregada com en cadascun dels ajuts.

Assignació global dels ajuts (dada agregada per al conjunt dels ajuts a l'IBI)

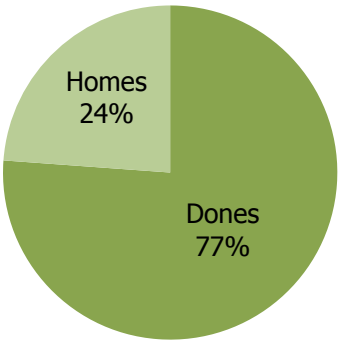

Atenent a les dues imatges anteriors, s'observa que les dones representen un 76% de les persones beneficiàries i reben un 77% del volum econòmic dels ajuts.

- Per a cada tipus d'ajut, els imports màxims per persona se situen entorn els 200-500€; excepte en l'ajut a persones vídues, on s'arriba a un màxim de 2.100€ (és el cas d'una dona vídua propietària sense convivents, amb codi postal 08017, que correspon a Sarrià, Collserola, Vallvidrera, etc.).

- En els diferents tipus d'ajut, l'import mitjà percebut per les dones és inferior a l'import mitjà percebut pels homes (excepte en el cas de l'ajut a persones amb pocs recursos on l'import mitjà és el mateix). No obstant, les dones tenen proporcionalment més presència en ajuts amb major dotació econòmica; per això, de forma agregada, l'import mitjà percebut per les dones resulta un 2% superior (208€ les dones i 204€ els homes):

Import mitjà dels ajuts
(dada agregada per al conjunt d'ajuts a l'IBI)

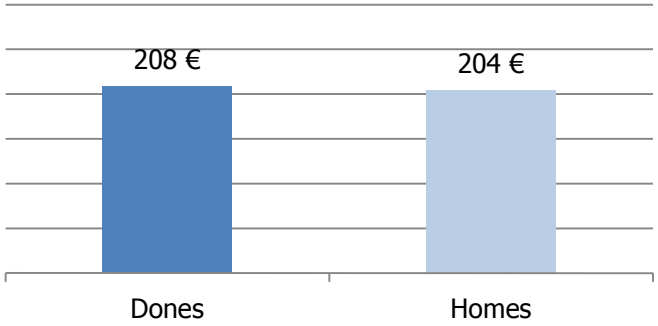

Pel que fa específicament a les subvencions que es donen per part de l'Ajuntament sobre els diferents ajuts, en primer lloc es troba la **subvenció de l'IBI per persones amb pocs recursos**:

- De les persones beneficiàries, el 67% són dones.
- De l'import total, el 67% va destinat a dones.
- A totes les persones beneficiàries se'ls ha concedit l'import màxim (200€) per això no hi ha diferències d'import mitjà entre dones i homes.
- Els codis postals amb major nombre de persones beneficiàries són el 08016 (Can Dragó, Porta, Nou Barris, etc.) i 08030 (Sant Andreu, Baró de Viver, Bon Pastor, etc.).

En segon lloc, l'Ajuntament ofereix la **subvenció de l'IBI per a persones vídues majors de 65 anys i amb pocs recursos econòmics**:

- Pel que fa a les persones vídues propietàries:
  - De les persones beneficiàries, el 95% són dones.
  - De l'import total, el 95% va destinat a dones.
  - L'import mitjà de les dones és 211€ i el dels homes és 215€.
  - El codi postal amb major nombre de persones beneficiàries és el 08016 (Can Dragó, Porta, Nou Barris, etc.).
- I pel que fa a les persones vídues llogateres:
  - De les persones beneficiàries, el 97% són dones.
  - De l'import total, el 94% va destinat a dones.
  - L'import mitjà de les dones és 230€ i el dels homes és 515€ (però només la rep un home).
  - El codi postal amb major nombre de persones beneficiàries és el 08031 (El Turó de la Peira, Vilapicina, Valldaura, etc.).

Un tercer ajut són les **subvencions de l'IBI per a famílies monoparentals**:

- Famílies monoparentals propietàries:
  - De les persones beneficiàries, el 94% són dones.
  - De l'import total, el 94% va destinat a dones.
  - L'import mitjà de les dones és 226€ i el dels homes és 242€.
  - El codi postal amb major nombre de persones beneficiàries és el 08030 (Sant Andreu, Baró de Viver, Bon Pastor, etc.).

- Famílies monoparentals llogateres:
  - De les persones beneficiàries, el 96% són dones.
  - De l'import total, el 95% va destinat a dones.
  - L'import mitjà de les dones és 236€ i el dels homes és 273€.
  - El codi postal amb major nombre de persones beneficiàries és el 08030 (Sant Andreu, Baró de Viver, Bon Pastor, etc.).

Per últim, l'Ajuntament atorga les **subvencions de l'IBI per a famílies nombroses (llogateres)**:

- De les persones beneficiàries, el 54% són dones.
- De l'import total, el 53% va destinat a dones.
- L'import mitjà de les dones és 281€ i el dels homes és 300€.
- El codi postal amb major nombre de persones beneficiàries és el 08006 (Sant Gervasi, etc.).

Objectiu I. Combatre la pobresa energètica i millorar l'habitabilitat i les condicions dels habitatges de dones en situació de pobresa o vulnerabilitat.

I1. Inclusió de la perspectiva de gènere en les convocatòries d'ajuts per a la rehabilitació d'habitatges i edificis.

Els programes destinats a l'ajut a la rehabilitació d'edificis i habitatges són gestionats i finançats pel Consorci de l'Habitatge de Barcelona.

Els ajuts a les obres de rehabilitació d'interior d'habitatge i el programa de cohesió social (destinats als veïns d'una comunitat que no poden assumir la seva quota de participació en la despesa per realitzar les obres) estableixen criteris que estan relacionats amb els ingressos econòmics de la unitat familiar de la persona sol·licitant, sense establir cap criteri de gènere.

Atès que els estudis mostren que la pobresa té una incidència més gran en dones, és d'esperar que les persones destinatàries d'aquests programes siguin majoritàriament dones soles o famílies monomarentals.

De totes maneres, i per tal de poder conèixer millor els resultats de les polítiques d'ajuda a la rehabilitació des d'una perspectiva de gènere, s'està treballant per generar un sistema d'informació que permeti recollir totes les dades de les polítiques d'habitatge desagregades per sexe.

I2. Increment dels ajuts a la rehabilitació assumint el 100% i revisió del criteri d'accés per nivell de renda, establint una renda superior en cas de llars monomarentals.

A data d'avui, no s'han incorporat criteris en relació a llars monomarentals.

S'han reformulat els ajuts a l'interior dels habitatges per tal d'adequar-los més a la població amb molt baixos recursos a la qual s'adrecen, i es planteja el model de claus en mà. Les persones o unitats de convivència a qui se'ls concedeix la subvenció no reben uns ajuts amb els quals desenvolupar la millora del seu propi habitatges, sinó que és la pròpia administració qui, a través d'una sèrie d'empreses adjudicatàries, portarà a terme la millora dels habitatges.

Ajuts a l'interior de l'habitatge:

• 2015:	15 habitatges	139.498,99 € de subvenció	
• 2016:	65 habitatges	333.250,19 € de subvenció	+138,9%
• 2017:	226 habitatges	2.835.615,42 € de subvenció	+750,9%

I3. Millora de les vies d'accés a la informació relativa als ajuts per combatre la pobresa energètica i simplificació dels processos per a la seva obtenció.

Per una banda, s'ha completat la implantació dels Punts d'assessorament energètic (PAE) a les Oficines de l'habitatge, la qual cosa facilita l'accés a assessorament en aquests temes.

Per altra banda, s'han realitzat diferents accions per tal de donar a conèixer els drets energètics de la ciutadania i els serveis oferts per l'Ajuntament:

- Incorporació al web municipal d'habitatge de la informació relativa a drets energètics i pobresa energètica:
  - Bloc relatiu a dret energètics
  - Ubicació dels diferents punts d'assessorament energètic existent
  - Serveis oferts als punts d'assessorament energètic: informació directa sobre com actuar en cas de talls de subministraments, mecanismes per reduir la despesa, informació relativa a la factura (com entendre-la i ajustar-la a les teves necessitats), informació per a la tramitació d'ajuts.
- Campanya per donar a conèixer els drets energètics i com actuar.
  - Elaboració de fulletons i materials informatius específics en relació als drets energètics, la potència a contractar, la modalitat de discriminació horària, i les actuacions específiques a portar a terme en funció de l'estació (hivern /estiu).
  - Estratègia digital per arribar als diferents col·lectius interessats.

- Realització de tallers i xerrades d'assessorament energètic. Al llarg del 2017 s'han realitzat 106 tallers a tots els barris de la ciutat.

I4. Reforç dels programes de rehabilitació d'edificis afectats per patologies, com ara l'aïllament tèrmic insuficient.

Han seguit augmentant els ajuts a la rehabilitació concedits:

- 2015: 10.000 habitatges 27.484.344,48 € de subvenció
- 2016: 12.337 habitatges 25.431.083,56 € de subvenció
- 2017: 18.292 habitatges 31.425.038,70 € de subvenció

Al llarg del 2017 s'han continuat les obres als edificis de les fases 2, 3, 4 i 5 del polígon de Canyelles. Aquestes intervencions han implicat:

	obres finalitzades	obres licitades	Concurs convocat (sense sol·licituds)
Edificis	20 edificis	14 edificis	4 edificis
Habitatges	826 habitatges	491 habitatges	140 habitatges
Subvenció total	11.051.765,79€	4.281.858,35€	1.867.639,88€

L'IMHAB ha portat a terme diferents rehabilitacions en habitatges de titularitat privada:

Tipus d'intervenció	Promoció	habitatges	Cost total
Reparació de patologies estructurals (1)	Rodes, 2 "Barri El Besos i El Maresme"	24	212.199,44€
Implantació ascensor (2)	Quito, 1 "Barri de Baró de Viver"	12	68.113,1€
Total promocions intervingudes al 2017		**36**	**280.312,54 €**

(1) S'ha realitzat les obres finançades en un 85% per diferents administracions públiques (Estat, Generalitat i Ajuntament) i en un 15% pels veïns i veïnes. La rehabilitació s'ha portat a terme a partir de convenis de rehabilitació signats amb les diferents comunitats.

(2) S'han redactat diferents projectes per facilitar la instal·lació d'ascensors al barri i s'ha desenvolupat una prova pilot.

El 2017 s'ha creat el Departament de Regeneració Urbana, depenent de l'Institut Municipal d'Urbanisme (IMU-Bagursa). Els objectius d'aquest servei són:

- Analitzar i definir els àmbits en que sigui possible impulsar mesures de regeneració urbana.
- Elaborar, impulsar i gestionar programes d'actuació en els àmbits de regeneració urbana especialment d'intervenció en els edificis d'ús residencial.[4]
- Fer la gestió integral de la rehabilitació en aquests àmbits.
- Impulsar l'aplicació de mesures d'estalvi energètic en els edificis inclosos en aquests àmbits.
- Coordinar les polítiques de rehabilitació que s'estableixi en l'àmbit de l'habitatge.

Els 10 projectes de Pla de Barris contemplen actuacions vinculades a l'habitatge que es troben previstes i en estudi, o en execució. Així, i per exemple, es contemplen programes d'acompanyament a reallotjaments, promoció de la millor d'habitatges, accions de foment de la convivència entre el veïnat, suport per accedir a les ajudes vinculades a la pobresa energètica, creació d'habitatge públic d'emergència, ajudes a la rehabilitació amb clàusules antigentrificació, estudis de vulnerabilitat habitacional, etc.

Per acabar, s'aporta un gràfic amb el detall de les actuacions realitzades en cadascun dels programes de la convocatòria d'ajuts a la rehabilitació 2017 concedits pel Consorci de l'Habitatge de Barcelona.

Programa	actuació	actuacions	pressupost	subvenció
Obres estructurals	Fonaments, estructura vertical i horitzontal	249	17.060.014,17 €	6.691.292,28 €
Obres no estructurals	Façanes	437	19.914.718,72 €	4.708.732,20 €
	Terrats	198	4.586.320,80 €	1.768.730,65 €
	Mitgeres	39	854.180,56 €	339.439,74 €
	Celoberts	205	3.893.031,64 €	928.808,99 €
	Vestíbuls i escales	94	2.514.897,36 €	651.558,56 €
Accessibilitat	Ascensors(1)	196	16.385.265,50 €	8.078.639,70 €
	Supressió de barreres amb itinerari i noves parades	116	3.692.749,53 €	870.826,09 €
Instal·lacions	Instal·lacions generals comunes	299	7.000.491,18 €	1.784.610,47 €
	Unificació d'antenes de TV	14	44.262,86 €	11.749,58 €
	Reordenació aparells aire condicionat	0	0,00 €	0,00 €
	Incorporació noves tecnologies.	5	31.722,13 €	14.352,38 €
	Instal·lació contra incendis	2	9.441,27 €	2.360,34 €
	Aigua directa	92	1.246.009,01 €	371.516,14 €
Sostenibilitat i rehabilitació energètica	Millora de l'aïllament tèrmic o acústic.	157	4.158.151,95 €	1.781.109,84 €
	Instal·lació d'energies alternatives.	0	0	0
Habitabilitat	Obtenció d'habitabilitat.	218	3.027.670,62 €	2.674.457,04 €
	Adequació instal·lacions existents	0	0	0
	Sostenibilitat i rehabilitació energètica.	0	0	0
	Adaptació per a mobilitat interior.	0	0	0
Altres	ITE	393	656.350,88 €	617.323,08 €
	Ajuts individuals ascensor	9	61.917,07 €	30.141,26 €
	Ajuts individuals estructura	14	254.175,32 €	56.721,70 €
	Informe previ	5	84.429,83 €	42.668,66 €
	Actuacions no permeses	185	5.824.605,66 €	0,00 €
Total		**2.927**	**91.300.406 €**	**31.425.039 €**

[4] La sentència del Tribunal Constitucional 143/2017 de 17 de gener de 2018, en relació al recurs d'inconstitucionalitat presentat per la Generalitat contra diferents preceptes de la Llei 8/2013, de rehabilitació, regeneració i renovació urbana, per invasió de competències, ha deixat aturades les actuacions en aquesta línia, ja que anul·la l'article 9.3 del RDL 7/2015 que preveia que en els casos d'actuacions de rehabilitació sobre edificacions existents, a iniciativa de l'Administració Pública, aquesta podia decidir executar directament les obres. S'està a l'espera de l'aprovació d'una normativa per part de la pròpia Generalitat.

I5. Pressió a les energètiques perquè ofereixin una regulació tarifària en funció de variables que incloguin el nivell d'ingressos i les necessitats particulars segons l'edat, l'estat de salut i la composició de la llar.

Aquesta actuació es troba pendent de programació.

I6. Garantia de subministraments bàsics d'energia —gas i electricitat—, amb gratuïtat per a dones sense recursos.

La garantia en els subministraments neix de la prohibició de tall als usuaris/es que tinguin la condició de vulnerables. Periòdicament les subministradores fan arribar a l'Ajuntament els llistats de clients/es a qui tallaran el subministrament per a què l'IMSS, a través de l'informe d'exclusió residencial, certifiqui aquelles persones que tenen la condició de vulnerables i, d'aquesta manera, s'eviti el tall.

La segona part de l'enunciat de l'actuació no s'ha pogut implementar ja que implica que o bé la subministradora perdona el deute o bé l'Ajuntament l'assumeix.

L'any 2017 es van aturar 5.020 talls de subministrament: 2117 IRER Tramitats directament als punts d'assessorament energètics, més 2.903 clients/es en risc d'exclusió social acreditats a través dels llistats enviats per les empreses subministradores als serveis socials.

Salut

Objectiu J. Lluitar contra la malnutrició i la mala alimentació derivada de les situacions de pobresa, tant de les dones com de les seves famílies.

J1. Garantia d'accés universal a una dieta equilibrada mitjançant mesures com la Targeta Barcelona Solidària.

La Targeta Barcelona Solidària és una targeta moneder creada per l'Ajuntament de Barcelona per fer més àgil el pagament dels ajuts d'alimentació que es donen des dels Centres de Serveis Socials (CSS) a persones sense recursos.

La targeta es pot utilitzar a qualsevol establiment d'alimentació, grans superfícies i mercats municipals. A més de la Targeta els CSS atorguen ajudes directes per mitjà de xec, transferències o metàl·lic.

Els ajuts atorgats a la ciutat de Barcelona en concepte d'alimentació durant l'any 2017 des del CSS han estat:

Concepte Específic	Ajuts	Import
Alimentació Adults	4.069	553.901,81 €
Alimentació Famílies amb Menors	5.992	1.120.560,24 €
Vals Tickets Restaurants	24	2.149,15 €
TOTALS	**10.085**	**1.676.611,20 €**

Concepte Específic	Dona	Dona
	Ajuts	**Import**
Alimentació Adults	2.532	349.518,88 €
Alimentació Famílies amb Menors	5.031	912.039,07 €
Vals Tickets Restaurants	13	1.218,97 €
TOTALS	**7.576**	**1.262.776,92 €**

Concepte Específic	Home	Home
	Ajuts	Import
Alimentació Adults	1.535	204.082,93 €
Alimentació Famílies amb Menors	957	207.946,17 €
Vals Tickets Restaurants	11	930,18 €
TOTALS	**2.503**	**412.959,28 €**

En aquest àmbit de treball, també cal afegir els ajuts especials d'emergència social en forma de targetes: les targetes del Fons 0-16 adreçades a famílies, per cobrir necessitats bàsiques de roba, alimentació i material escolar; les targetes adreçades a famílies monoparentals, enfocades a l'alimentació, roba i necessitats bàsiques.

Durant el 2018 continua el Fons 0-16 i l'ajut per famílies monoparentals. Es farà en una única convocatòria, prevista a partir del passat mes d'abril. Aquesta ajuda consisteix en 100€ al mes, amb un màxim de 900€ per cada fill i, en el cas de les famílies perceptores del Fons que siguin monoparentals, rebran també un complement únic (amb independència del nombre de fills) de 900€ per família.

En canvi, no es donarà l'ajut per Dones amb PNC (perceptores d'una pensió no contributiva).

Com a novetat a finals del 2017 es va iniciar el projecte B-Mincome (el qual s'explica en detall a l'actuació M6).

J2. Garantia de la disponibilitat energètica i de l'accés a les instal·lacions adequades per cuinar en condicions de salubritat i seguretat.

L'any 2015 es va implementar un projecte pilot de pobresa energètica entre novembre i març de 2016 a la ciutat de Barcelona.

L'experiència d'aquests projectes pilot, tant des de la seva vessant de la defensa de drets energètics i de millora de l'eficiència energètica com des de la dimensió de la promoció de l'ocupabilitat de col·lectius en situació de vulnerabilitat energètica, ha estat referent pel desenvolupament d'un servei de ciutat d'atenció a les persones que anés un pas més enllà: tant a nivell territorial –que abastís tots els districtes de Barcelona- com pel que fa al públic objectiu –que es constituís com un servei universal i no només d'accés a persones en situació de major fragilitat-.

Els Punts d'Assessorament Energètics de Barcelona es fonamenten en tres grans eixos de treball i intervenció: per una banda, l'eix de garantia de drets i de millora de l'eficiència energètica; l'eix de promoció de l'ocupabilitat; i, per últim, l'eix comunitari i d'apoderament ciutadà. Aquestes tres línies d'actuació orienten la intervenció que es realitza de manera quotidiana des dels **11 punts d'atenció de la xarxa**.

L'eix de garantia de drets i de millora de l'eficiència energètica ha arribat a atendre al llarg del 2017 a un total de **8.462 persones directes** des dels tres àmbits d'intervenció que configuren el servei: servei informatiu energètic; el servei d'assessorament energètic i el servei d'intervenció a la llar.

En segon terme, en relació a l'eix de promoció de l'ocupabilitat al llarg del 2017 s'ha arribat a formar, capacitar, acompanyar i prospectar a 42 persones en situació de dificultat d'accés al mercat laboral derivades pel Programa Làbora de l'Ajuntament de Barcelona a través de l'impuls de dos programes de promoció de l'ocupabilitat.

En tercer i últim terme, i pel que fa a l'eix comunitari i d'apoderament ciutadà esmentar que s'han atès a un total de 723 persones a través de la promoció de 117 tallers de prevenció i de capacitació ciutadana amb el suport i recolzament d'una gran diversitat d'entitats, institucions, iniciatives ciutadanes i plataformes ciutadanes.

També existeixen ajuts econòmics d'arranjament de la llar, que inclou l'arranjament de cuines (el 2017, 4.301 ajudes per import de 1.142.978 euros).

J3. Realització d'activitats formatives i de sensibilització sobre alimentació saludable tenint en compte les perspectives interseccional i de gènere.

Als Centres de Serveis Socials es duen a terme, en el marc de l'atenció grupal, algunes xerrades on, de manera indirecta, s'aborda la nutrició. Es realitzen, per exemple, es treballa en els grups/tallers d'habilitats o competències parentals, o en els grups de cuidadors/es.

L'any 2017 hi van haver els següents grups: 107 Acció Grupal, 116 Treball Grupal i 21 Grups informatius. Però no hi ha grups específics d'alimentació saludable.

A més a més, en aquest àmbit, es pot destacar:

- El programa "Consells per ser una família saludable", a través del qual es duen a terme tallers on es donen consells per ser una família saludable prioritzant territoris amb situació desfavorida i famílies migrades amb dificultats de comprensió del llenguatge, adaptant la metodologia a les seves característiques (dibuixos, role playing, etc.).
- El programa "Cuinar més amb menys", implementat pel barri de Roquetes i en el que l'ASPB col·labora, que pretén facilitar l'accés a l'alimentació saludable a persones que han d'anar al banc d'aliments. Es voldria replicar a altres barris. Durant el 2016 des de l'ASPB s'ha estat analitzant l'efectivitat d'aquestes actuacions en l'estat de salut de les persones, i sembla que millora tant l'estat físic com psicològic.

A Bon Pastor i Baró de Viver, des del projecte Salut als Barris (dins del qual hi ha el Pla de Salut Alimentària al Bon Pastor), s'ha detectat situacions de sobrepès degut a alimentació inadequada i manca d'activitat física, que es volen abordar. Així, s'ha fet un grup de treball i un projecte per intervenir en aquest àmbit. Es vol intervenir a diferents nivells, des de les recomanacions individuals des de l'atenció primària fins a actuacions a restaurants i comerços.

Objectiu K. Assegurar l'accés universal a la salut de les dones

K1. Implementació d'accions positives que garanteixin l'accés prioritari a l'atenció sanitària dels col·lectius de dones especialment vulnerables.

El 2017 es continua amb els convenis amb Creu Roja i Banco Farmacéutico. Un 50% de les persones ateses per ambdues entitats són dones. Aquests convenis passen a subvenció nominativa el 2018.

K2. Reforç de la cobertura dels programes i serveis de tipus preventiu (cribratge de càncer de mama, protocols de detecció precoç del càncer de coll d'úter…) per a que arribin a totes les dones.

L'ASPB és responsable de la coordinació del cribratge de càncer de mama de la ciutat, i es considera que presenta molt bons nivells de cobertura. Per aquest programa l'any passat ja es va començar a treballar i en els propers informes ja s'inclourà l'avaluació de la cobertura. Es fa una amplia difusió de la campanya a grups comunitaris de salut, consells de salut, etc.

K3. Exploració i implementació de mesures per garantir l'accés a complements i prestacions bàsiques (ulleres, audiòfons, tractaments buco-dentals, compreses, bolquers, etc.) per als col·lectius més vulnerables. Tenir presents especialment els tractaments crònics farmacològics com a mesura estructural d'empobriment.

S'inicia el projecte al futur espai de l'edifici del PAMEME per a donar servei en referència a odontologia i podologia a població amb desigualtats socials. Fer esment també dels convenis (apartat K1) per a ajut al medicament.

Per la seva banda, existeix el Banc del Moviment, un servei de referència mitjançant el préstec temporal i solidari de productes de suport per a persones amb discapacitat motriu. Es tracta d'una iniciativa conjunta amb les entitats socials Asendi NB, Nexe Fundació, Amputats Sant Jordi i la Cooperativa Alencop. El Banc del Moviment té dues seus a la ciutat i, un cop revisats i homologats els productes que rep per a donació, els posa a disposició d'altres persones. La intenció és que aquest dispositiu faciliti l'accés a tothom que ho necessiti d'unes crosses, cadires de rodes o caminadors, entre altres objectes. El préstec és per un període inicial de sis mesos, tot i que en cas de necessitat es pot prorrogar el termini. La persona usuària ha de deixar un dipòsit de preu social en el moment de rebre el material, que li és abonat en el moment de retornar-lo. En cas de dificultat per abonar el dipòsit s'estableixen els mecanismes corresponents per donar resposta a la demanda. Aquest projecte va passar de fer 60 préstecs el 2014 a fer-ne 244 l'any 2016. Aquest 2017 ha rebut 255 donacions de material i ha fet 375 contractes de lloguer de material a persones amb discapacitat, un 54% més que l'últim any. La iniciativa, a més a més, forma part de les accions que s'estan desplegant en el marc del pla

estratègic de les cures, endegat per la regidoria de Feminismes i LGTBI i que vol posar les cures a les persones al centre de la política municipal.

K4. Formació en perspectiva de gènere al personal sanitari per tal d'evitar la medicalització de malestars associats al rol de gènere tradicional, de saber detectar i atendre adequadament possibles situacions de violència masclista a través dels serveis de salut, i per a desestigmatitzar i evitar prejudicis de gènere.

Actualment s'està elaborant el mapa d'actius de salut, una eina que entre les seves funcions té la de ser utilitzada en la prescripció social a l'atenció primària. Aquest mapa d'actius també s'utilitza per a lluitar per la desmedicalització dels actes sanitaris. A finals de l'any 2016, i gràcies a una ampliació de pressupost que va tenir el Departament de salut, es va fer un contracte a CAPS (Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris) per a que fes un Anàlisi sobre polítiques públiques per reduir les desigualtats de gènere en salut des de la salut pública, l'assistència sanitària i la prevenció i promoció de la salut.

A la vegada, els Punts d'Informació i Atenció a les Dones ofereixen presentacions del Servei i tastets de tallers com el Dona i Esport per tal de prevenir la medicalització de les dones. A la vegada, es realitzen presentacions del Servei i del Dispositiu Municipal de Violència Masclista als professionals sanitaris, i formacions jurídiques i amb perspectiva de gènere als equip que així ho requereixin i/o sol·licitin. En tercer lloc, es programa de manera anual el taller del Dona I Esport en un CAP de cada districte. I per últim, es realitza des de la Intervenció Comunitària del Servei de xerrades sobre la medicalització de les dones i malalties amb perspectiva de gènere.

K5. Reforç de l'atenció psicològica amb perspectiva de gènere i per a les dones cuidadores principals.

En aquest punt, s'està treballant en les següents línies:

- Manteniment del suport a les entitats amb grups de cuidadores. Al 2016, a les subvencions de salut es va incorporar una línia que inclou suport a persones cuidadores, i que es manté al 2017. Aquesta línia va en augment tant pel que fa referència a projectes presentats i projectes subvencionats.
- Impuls als grups de treball de cuidadores, serveis socials i atenció primària. Aquests grups es realitzen tant a serveis socials com a les Àrees Bàsiques de Salut, i a vegades es fan conjuntament.
- En marxa el mapa d'actius de grups de cuidadores.
- Inici de l'Estratègia pel suport a les persones que cuiden familiars malalts i/o dependents. En aquest àmbit cal incloure l'Estratègia de ciutat per persones que cuiden persones malaltes, que ja s'ha començat a treballar i que estarà acabada a l'octubre, que inclourà línies de suport a dones cuidadores.
- En el marc del treball d'interacció social i sanitària, s'està abordant el tema de la continuïtat de l'atenció a persones que estan en el sistema sanitari, quan hagin d'accedir al sistema social, per exemple. Hi ha un projecte que està en fase d'avaluació que és el Pla de retorn a domicili, actualment centrat en l'ictus, però que es vol anar ampliant. La idea és poder planificar des de l'hospital el recorregut de la persona a altres sistemes, per tal que no hagin d'anar a diversos serveis i derivacions. Generalment, les persones cuidadores són dones i, per tant, és una millora també per les cuidadores.
- Al llarg de 2017 es comença a treballar en el futur Centre de Cures que s'obrirà aquest 2018.

K6. En matèria d'atenció psicològica, reforç de la coordinació amb els serveis socials, de salut i de mediació sòcio-cultural de cara a integrar l'acompanyament i elaborar un diagnòstic. Centrar-se en els barris o districtes amb renda més baixa.

Hi ha dos serveis que donen resposta a aquesta actuació. Són els que es descriuen a continuació:

1. Servei interconsulta comunitària

Es tracta d'un servei d'orientació i suport als agents de la comunitat que treballen amb persones amb trastorn mental amb l'objectiu de fer-ne una detecció precoç i derivació als serveis sanitaris. La població a qui s'adreça són professionals d'entitats dels barris i persones amb problemes de salut mental. El projecte es va iniciar el 2016 i dona cobertura a Sant Andreu (Trinitat Vella + Bon Pastor + Baró de Viver). Hi ha participat 520 assistents distribuïts en les 57 trobades que s'han fet a 14 entitats diferents. Dels quals, infància: 147 nenes i 156 nens. Adolescència: 9 noies i 6 nois. Adults: 94 dones i 71 homes. Gent gran: 24 dones i 13 homes.

2. Psiquiatria transcultural i intervenció en salut mental en persones immigrades

El projecte és el SATMI Sant Joan de Déu, SAPPIR Fundació Hospital Sant Pere Claver, Psiquiatria Transcultural Vall d'Hebron. S'adreça a persones immigrades.

A més a més, a nivell territorial, al Districte Horta-Guinardó existeix el projecte Interxarxes, que és una experiència de treball en xarxa amb famílies, nens i adolescents i que el seu origen davant la preocupació i la reflexió dels professionals dels serveis públics d'atenció a la infància (EAP, CSMIJ, Serveis Socials, EAIA) en relació a la forma d'intervenir amb famílies que presentaven una problemàtica complexa i que eren ateses des de diferents serveis.

Actualment, Interxarxes té 4 objectius:

1. Millorar la qualitat assistencial. La metodologia de treball pretén reduir al màxim les disfuncions ocasionades pels efectes de les descoordinacions i interferències.
2. Augmentar el coneixement de la realitat de la infància i les famílies del territori.
3. Augmentar l'aprenentatge dels professionals sobre el treball en xarxa.
4. Formular propostes relatives a la creació i/o millora dels recursos existents.
5. Difusió i intercanvi de pràctiques en xarxa.

Els PIAD, com a servei especialitzat per les dones, participen en el Programa Interxarxes, des d'on treballen per coordinar i treballar els casos interservei.

K7. Garantia d'accés lliure i gratuït als mètodes anticonceptius, tant farmacològics com no farmacològics, a dones en situació de pobresa o vulnerabilitat, i sobretot a dones en situació de violència i dones amb la menopausa. Potenciació dels mètodes de barrera, per l'efecte de doble prevenció que comporten.

Es continua treballant en l'Estratègia de ciutat de Salut Sexual i Reproductiva, i en l'estudi-acció entre l'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears i la Fundació Gol i Gorina, i amb la col·laboració de l'ASPB i altres organitzacions, el Projecte Tria, que vol veure què passa quan s'ofereix tot el ventall d'anticoncepció a noies en situació de vulnerabilitat.

També es continua treballant amb el projecte SIRIAN que pretén millorar l'ús de contracepció especialment entre la població immigrada i adolescent, amb una entrevista de consell contraceptiu a l'àmbit comunitari.

K8. Reforç de les actuacions de formació i sensibilització per a la prevenció d'embarassos no desitjats, amb especial èmfasi entre adolescents (programa SIRIAN).

En el context de *Salut als barris*, s'ha impulsat el projecte SIRIAN a tots els barris en situació desfavorida. Hi ha dades i consta que als barris on hi ha el SIRIAN, ha millorat el número d'embarassos no desitjats front als barris on no hi és.

El SIRIAN és un programa de salut sexual i reproductiva, al 2016 estava implantat a 10 barris en els què la fecunditat adolescent és més alta, el 2017 encara en 10 barris es va incrementar la intensitat, de tal manera cosa que el nombre de persones participants va passar de 710 a 1350. S'ha publicat recentment un article científic en el què es mostra l'efectivitat d'aquesta intervenció (Díez, E. et al. (2018) 'Effects of a counselling intervention to improve contraception in deprived neighbourhoods: A randomized controlled trial', European Journal of Public Health, 28(1)).

A més a més, en el marc de l'Estratègia de Salut Sexual i reproductiva s'ha treballat en un fulletó per a tots els serveis de salut sobre els diferents mètodes anticonceptius que existeixen.

Objectiu L. Facilitar l'accés a activitats esportives o de promoció de la salut pública a dones en situació de vulnerabilitat.

L1. Disseny d'una planificació específica de promoció de la salut i l'esport per a persones en situació de vulnerabilitat que contempli, entre d'altres, l'accés amb preus reduïts als equipaments esportius municipals o als seus programes específics, la inclusió d'un criteri de gènere en el repartiment de les subvencions ordinàries i la incorporació de les perspectives interseccional i de gènere en la revisió de la tarifació social.

Els Centres Esportius Municipals (CEM) apliquen una política de descomptes en el seus preus d'abonament en funció de circumstàncies personals com són:

- Atur.
- Abonament familiar.
- Gent gran.
- Família monoparental.
- Família nombrosa.
- Targeta Rosa.
- Discapacitat.
- Maternal/embarassades.
- Equips femenins.

Aquesta política de reducció dels preus públics varia en funció del districte i del CEM, tot i que hi ha alguns que són universals, com són el d'atur i el de monoparentals. De fet, per la seva rellevància en temàtica de gènere, cal destacar que les reduccions per a famílies monoparentals s'aplicaran a tots els CEM des de 2018, en la tarifa de l'abonament general al centre. També s'amplia el nombre de CEM que ofereixen tarifes familiars, passant del 92,3% el 2017 al 94,8% el 2018.

S'entén, doncs, que els preus públics dels CEMs ja incorporen certa perspectiva interseccional i, a més, tenen un impacte de gènere positiu ja que moltes de les situacions que es bonifiquen tenen a veure amb la situació i necessitats de les dones.

A la vegada, els PIAD dintre de la seva programació anual de tallers ofereix el Dona i Esport a cadascuns dels districtes de la ciutat.

L2. Reforç i difusió dels programes de l'IBE orientats a potenciar la pràctica esportiva de les dones (com el de Mares escoles), així com d'aquells que es proposen garantir-hi l'accés universal mitjançant la proximitat i la gratuïtat de les activitats (Activa't als parcs, no només adreçat a gent gran, Caminades Barnatresc, etc.).

S'ha fet difusió dels programes per potenciar l'activitat física en general i s'ha ampliat alguns punt d'Activa't als parcs.

A la vegada, també cal mencionar el projecte "Les Dúnia". Consisteix en una intervenció adreçada a noies pakistaneses de 14 a 21 anys que té com a objectius millorar l'autoestima i apoderar les noies i fomentar la seva integració social. El programa promou que les joves participin en activitats esportives de forma setmanal, ofereix un espai setmanal de dinàmiques de grup que atenguin les necessitats detectades, així com un espai de suport i reforç individual i, si s'escau, una posterior derivació a altres serveis que atenguin les necessitats detectades, i fomenta la integració social mitjançant la participació en diferents activitats per a joves que s'organitzin al barri. En l'actualitat està implantat al Besòs-Maresme i en 2018 van participar 28 noies.

Condicions socials bàsiques, empoderament i participació social i política

Objectiu M. Promoure les condicions socials bàsiques, l'empoderament i la participació sòcio-política de les dones en situació de vulnerabilitat.

M1. Dotació d'un suport econòmic d'inclusió per a les llars i les persones amb dificultat per cobrir qualsevol necessitat bàsica, tot iniciant aquesta dotació per a les dones grans amb pensions no contributives, pensions per invalidesa i dones monoparentals.

Enguany no s'han atorgat ajudes a pensions no contributives però, en canvi, s'ha donat suport econòmic a través d'altres vies tal com ja s'ha explicat en el marc de l'actuació J1.

M2. Creació d'un programa d'atenció a dones en situació de sensellarisme, contemplant els recursos existents i els que haurien d'existir a nivell sanitari, assistencial, d'habitatge i inserció, i fer-ho des d'una perspectiva de gènere.

La major part de les persones que dormen al carrer són homes: en concret, un 87,7% de les persones en situació de sensellarisme són homes, i el 12,3% són dones.

Any 2017			Gener - Maig 2018		
Total persones	Dones	Percentatge dones	Total persones	Dones	Percentatge dones
2.278	332	14,6%	1.566	193	12,3%

Evolució població en situació de sensellarisme

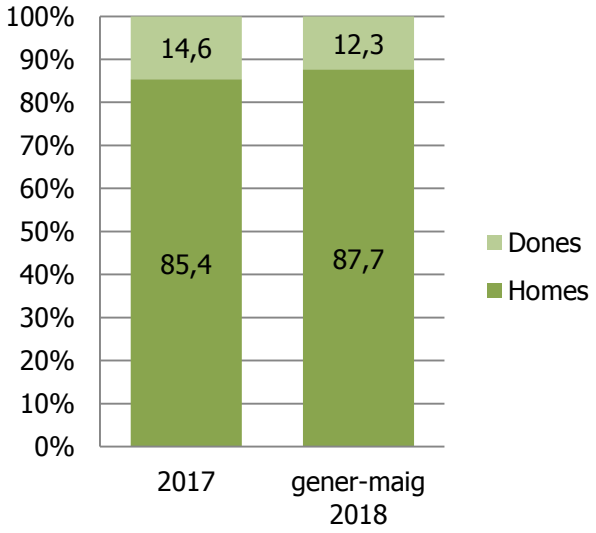

Les dades sobre persones usuàries dels serveis per a persones en situació de sensellarisme són les següents:

2017										
	Centres Residencials		Pisos		Centres Dia		Menjadors		Total	
Dones	435	13%	242	50%	857	12%	2191	17%	3.725	15%
Homes	3014	87%	238	50%	6.414	88%	10657	83%	20.323	85%
Total	3449	100%	480	100%	7271	100%	12848	100%	24.048	100%

Fins 13 de juny del 2018										
	Centres Residencials		Pisos		Centres Dia		Menjadors		Total	
Dones	274	12%	161	49%	575	11%	1399	17%	2.409	15%
Homes	2028	88%	166	51%	4.440	89%	6770	83%	13.404	85%
Total	2302	100%	327	100%	5015	100%	8169	100%	15.813	100%

Tal com es pot observar, els homes constitueixen la major part dels usuaris (entre el 80 i el 90%) dels centres residencials, centres de dia i menjadors. En canvi, en els pisos la proporció de dones i homes és equilibrada.

Com a novetat, el 13 de febrer d'enguany en una Comissió plenària d'Economia i Hisenda (GM 29/03/2018) es va aprovar la cessió d'uns terrenys municipals per a què la Fundació Assis, Centre d'Acollida, fes la construcció i gestió de **dos centres per a persones sense llars; un d'ells específicament destinat a dones en situació de sensellarisme crònic**. La previsió és d'unes 20 places en allotjaments col·lectius només per a dones i l'inici de les obres prevista per a finals d'aquest any.

Amb l'ampliació dels recursos d'allotjament i residència, s'aposta per crear espais de qualitat on les persones ateses puguin reconstruir la seva vida. Per això els nous centres comptaran amb habitacions petites o individuals i en bona part de les noves places es busca la màxima autonomia facilitant espais per la vida en parella.

El novembre de 2016 es posa en funcionament el centre de Sant Pere Més Baix d'habitatges amb suport social amb 48 places repartides en 12 unitats de convivència.

El març de 2017 l'Àrea de Drets Socials i la Fundació Sant Pere Claver van posar en marxa el març de 2017 el Centre Residencial Cal Muns.

El gener de 2018 s'ha obert el centre Maria Feixa, gestionat per la fundació APIP-ACAM de 22 places per joves sense llar.

El SISFA ROM és un servei d'inserció social per famílies romo amb nens/es a càrrec que ofereix atenció social a l'espai públic, primera acollida i seguiment social (educatiu, mèdic i pediàtric, formatiu i laboral). Es tracta d'un servei encaminat a millorar les condicions de vida de les famílies gitanes de qualsevol origen amb nens/es a càrrec que viuen en assentaments o qualsevol tipus d'infrahabitatge a la ciutat de Barcelona.

A la vegada, existeix el servei OPAI (Oficina del Pla d'Assentaments Irregulars), que ofereix recursos residencials –pisos d'inclusió, pensions i albergs socials-, programes de formació i acompanyament a la inserció sociolaboral

Al 2017 s'han posat a disposició del programa d'allotjament a persones sense llar 7 habitatges (36 places) que gestionarà l'OPAI .

Es disposa de dades desagregades per sexe del SISFA i l'OPAI:

		OPAI	SISFA-ROM
2017	dones	54	282
	homes	336	312
2018 (fins maig)	dones	73	119
	homes	262	105

Les dades de SISFA rom són la mitjana mensual dels atesos/as adults/es diferents.

Respecte a l'OPAI, comentar que s'han donat dues circumstàncies que expliquen l'evolució :

- Canvi en el perfil de les persones detectades : de subsaharians homes sols ha passat a més famílies senceres de romanesos i a un augment absolut del nombre d'assentaments.
- Ampliació del servei OPAI, que ha permès arribar a més llocs.

A l'octubre de 2018 es posaran en funcionament 20 allotjaments d'inclusió per persones soles i parelles al carrer Tànger. Durant el 2019 s'obriran els centres del carrer Alí Bei, amb 15 allotjaments amb serveis per famílies sense llar, i del carrer Mestres i Casals amb 14 allotjaments amb serveis per persones soles i parelles.

El nombre de places en pensions i establiments hotelers disponible per als programes d'atenció a persones sense llar s'ha duplicat. Actualment hi ha 200 places reservades per aquest ús i que serveixen per donar flexibilitat al sistema d'atenció i facilitar l'allotjament d'emergència.

En els propers mesos es portaran a terme les reformes previstes dels centres de primera acollida (Císter, Zona Franca i Nou Barris). Suposaran un petit increment de 20 places i ampliaran els espais disponibles per millorar la privacitat de les persones residents i l'atenció social.

Seguint les propostes de persones usuàries i del grup de sensellarisme del Consell Municipal de Benestar Social, s'ha canviat la metodologia de sol·licitud de places als centres de primera acollida de Zona Franca, Sarrià i Nou Barris, eliminant les cues a porta i realitzant entrevistes personals als sol·licitants durant el dia. Les persones entrevistades passen a formar part d'una llista i se les localitza quan queda una plaça lliure per elles. Es garanteix l'allotjament a tots els casos d'alta vulnerabilitat.

Per tal de facilitar les sortides dels recursos de les persones que han fet processos d'apoderament cap a la vida autònoma, es va consensuar amb habitatge que ens l'adjudicació dels pisos de protecció social a col·lectius vulnerables, s'introduiria com a criteri puntuable el sensellerisme amb informe social que confirmi que la persona o família està preparada per accedir a un habitatge. Fins ara sols hi havia dos criteris a part del territorial i les franges d'edat: haver patit violència de gènere o tenir una discapacitat. Aquest canvi, garanteix que les persones que surten de situacions de sensellarisme (de centres o d'assentaments) tinguin igualtat d'oportunitats en l'adjudicació d'habitatge públic a l'igual que d'altres col·lectius d'especial vulnerabilitat.

M3. Redefinir el model d'atenció de serveis socials per garantir que s'inclogui la perspectiva de gènere i per reduir la percepció d'estigma de les dones que en fan ús.

El projecte IMPULSEM és un programa promogut per l'Ajuntament que es basa en un procés de reflexió i acció sobre els Centres de Serveis Socials en relació a la perspectiva de gènere. Així, des del projecte IMPULSEM s'han portat a terme diverses actuacions que permeten garantir l'abordatge de la perspectiva de gènere i que van en la línia de l'Estratègia contra la Feminització de la pobresa (EFPP).

Per començar, a principis de l'any 2016 es fa una anàlisi general de la realitat social a Barcelona tenint en compte la bretxa i el biaix de gènere en els diferents àmbits analitzats. Es fa l'explotació i anàlisi de dades i es porta a terme el creuament de dades i construcció d'indicadors. Es destaquen les desigualtats de gènere i necessitats segons col·lectius específics (dones grans, dones cuidadores, dones desocupades majors de 45 anys, donés víctimes de violència masclista...).

Alhora, s'analitzen les dades internes disponibles: "Els CSS al 2015: demanda i activitat" (demanda, tipus de demanda, temps d'espera, intensitat atencions, volums per tipus de problemàtica, tancaments...). En totes les que es pot fer l'anàlisi per gènere, es fa. A banda, s'analitzen les oportunitats i obstacles dels CSS i s'identifiquen les àrees de millora i canvi.

En la taula que apareix a continuació es detalla la tipologia d'actuacions que s'han desenvolupat i exemples concret d'abordatge de la perspectiva de gènere i EFPP per a cadascuna de les dimensions.

Dimensió	Tipus actuacions	Exemple concrets abordatge perspectiva de gènere i EPP
Dimensió interna	Actuacions dirigides a **direccions i professionals** dels CSS amb el propòsit de contrastar i obtenir aportacions entorn als següents temes: desafiaments i propostes dels CSS, Portes d'entrada, Primeres atencions, Atencions de les USTAC i seguiment, Sistemes d'informació.	En el moment de fer la **selecció de les persones** participants en les sessions s'ha fet la distribució segons gènere en els CSS. Cal assenyalar que els serveis socials són un **sector de treball feminitzat**, per tant, la participació femenina sempre ha estat superior a la masculina. Així mateix, per a cadascun dels temes sobre els que ha girat la reflexió dels equips de professionals, **s'han explorat necessitats/especificitats de l'atenció a dones**.
Dimensió externa	Actuacions que s'han desenvolupat amb diversos agents externs als CSS. Els temes sobre els que s'ha reflexionat amb els agents externs són: 1) L'accés als Serveis Socials, 2) Els serveis i 3) La relació dels Centres de Serveis Socials amb els diferents agents del territori.	Es va articular una sessió de treball amb la Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI en qualitat d'actor rellevant en l'acció dels CSS. Aquesta sessió es va portar a terme el dia 31 de gener del 2017 amb el propòsit de recollir les seves aportacions i valoracions sobre els diversos temes enumerats en la columna del costat: l'accés als Serveis Socials, els serveis i la relació dels CSS amb els diferents agents del territori. S'han incorporat les aportacions pertinents i rellevants al document d'estratègia, fet que ha facilitat incloure la perspectiva de gènere en la definició de l'estratègia per als CSS (vegeu apartat 2.3).
Dimensió ciutadana	Actuacions que s'han portat a terme amb les persones ateses als CSS amb l'objectiu de recollir la seva opinió sobre els diversos temes que permeten fer una valoració del funcionament dels Serveis Socials: satisfacció, temps per ser atès/a, facilitat de contacte, horaris, utilitat i claredat de la informació rebuda, abordatge de la seva necessitat, respecte, confidencialitat en l'atenció, entre d'altres.	S'ha fet la selecció de les persones participants garantint la participació majoritària de dones, en consonància amb el perfil majoritari de les persones ateses als CSS. En el disseny metodològic dels grups focals que s'han fet amb persones ateses, s'ha tingut en compte la variable gènere per tal de copsar les diferències respecte a la percepció entre dones i homes ateses/os sobre diversos aspectes relacionats amb l'atenció rebuda i que s'han detallat en la columna del costat "Tipus d'actuacions".

I, per últim, la perspectiva de gènere també està incorporada al document estratègic del programa IMPULSEM, "El desenvolupament estratègic dels Centres de Serveis Socials:

Línia document estratègic	Objectiu	Exemple abordatge perspectiva de gènere
Línia 1. Recuperar temps per a la intervenció social: eliminar la burocràcia.	1.2. Posar els sistemes d'informació com a suport del treball social i no a la inversa.	**Recollir indicadors segregats per gènere** en la documentació i informació que es recull en el moment en què es formula la demanda al CSS. En aquest sentit, es preveu la millora de la categorització de les variables de registre al SIAS (desagregació de dades per sexe, categorització de les variables sociodemogràfiques, demandes, respostes i problemes, etc.)
Línia 2. Fer de l'atenció grupal i del treball comunitari una part essencial de la resposta dels CSS.	2.1. Incrementar i potenciar el treball i l'acció grupal.	Realització de **tallers de prevenció** de relacions abusives. Aplicació de **protocols de violència** masclista en l'atenció social.
	2.3. Impulsar la perspectiva comunitària en els CSS.	Projectes d'acció comunitària amb **grups i associacions de dones** al territori "Fent Xarxa". Aplicació de **protocols de violència masclista** en l'atenció social comunitària.

Línia 3. Fer una organització més senzilla i més flexible.	3.3. Repensar les unitats d'atenció dels CSS: contingut, composició i dimensionament.	Analitzar i establir la **millor organització del seguiment indirecte** vinculat a serveis o recursos (SAD, Làbora, menjadors, àpats en companyia, etc.). **Reforçar els programes i accions** que tenen en compte les necessitats específiques de les dones, mitjançant la vinculació del Programa Labora i SAD i potenciant els serveis que tenen en compte la cura: SAD, Respir, Xarxa de Famílies Cuidadores.
Línia 4. Enfortir la vinculació dels CSS amb els barris.	4.1. Reforçar el rol dels CSS com a promotors de l'organització i la gestió del treball en xarxa amb altres organitzacions, sistemes i serveis.	Projectes de treball en xarxa que contempli la **perspectiva de gènere** per tal d'avançar cap a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones (tenint en compte la diversitat dels diferents col·lectius femenins).
	4.4. Enfortir les eines d'anàlisi, programació i coordinació de la intervenció social del territori.	Incorporar **indicadors segregats per sexe** en les accions d'intervenció social del territori.
Línia 5. Facilitar l'accés dels i de les professionals al coneixement especialitzat sobre els recursos, processos o les estratègies d'intervenció que requereixen determinats temes o casos de major complexitat	5.1. Definir i compartir, a nivell de ciutat, metodologies de treball i criteris d'atenció i organització de la intervenció.	Establir una unitat de desenvolupament i suport tècnic que faciliti la sistematització de les millors pràctiques existents i la definició de criteris i metodologies de treball que puguin ser compartits per a tota la organització, per exemple: l'**entrevista** com a **espai i eina clau de la intervenció en el treball individual i familiar als CSS**: tipologia, objectius, assignació i gestió del temps, dinàmica, contingut en funció situacions o problemàtiques-tipus. S'aprofundirà en la **incorporació de la perspectiva de gènere en l'entrevista** com eina clau d'intervenció.
	5.2. Formalitzar el reconeixement de l'expertesa en determinats temes per tal que alguns professionals puguin exercir funcions d'assessorament amb els propis companys/es del Centre o Districte (pe. trastorn per acumulació, violència de gènere).	**Professionals amb expertesa** en **atenció a dones** (que han patit violència) podran assessorar a altres companys/es del seu districte i també a nivell de ciutat, millorant l'atenció adreçada a les dones i difonent bones pràctiques en aquest sentit.
	5.3. Identificar i facilitar l'accés a l'assessorament tècnic especialitzat per a l'abordatge dels casos més complexes (violència, incapacitacions, maltractaments, cultures minoritàries).	Que els professionals dels CSS tinguin al seu abast un **assessorament especialitzat** en temes propis d'atenció a les dones com la violència masclista.

Tot plegat guiarà el desenvolupament dels Centres de Serveis Socials de Barcelona els propers anys. A més, a partir del document estratègic mencionat s'obtindrà un Pla d'Actuació per als CSS 2017-2019.

M4. Ampliació del servei dels PIADS per al desenvolupament d'accions de sensibilització i foment de xarxes des del treball comunitari.

L'ampliació dels PIADs s'ha concretat en:

- Ampliació del servei d'assessorament jurídic: per tal d'oferir una major cobertura a les usuàries dels PIADs. L'increment ha implicat passar de 4 a 6 hores setmanals en 8 PIADs, de 3 a 5 hores setmanals en 2 PIADs i es manté la cobertura de 2 hores setmanals a l'antena del PIAD de Zona Nord a Nou Barris. Alhora, han augmentat les hores per la intervenció grupal i comunitària de l'assessorament jurídic dels PIADs a tota la ciutat.
- Augment de la dotació de personal: s'ha ampliat la jornada laboral de tècniques i psicòlogues passant de 35 hores setmanals a 37,5; s'han incorporat 3 psicòlogues més

des del juny (ara es disposa a tots els PIADs de psicòloga a jornada complerta, a excepció de Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi); ara es compta amb una tècnica comunitària a jornada complerta; i s'ha creat la figura de coordinació que també fa treball comunitari.

M5. Facilitació d'espais de trobada i dotació d'eines a les dones treballadores de les llars i del sector del turisme per donar suport a la seva autoorganització i defensa dels seus drets.

Tal com s'ha explicat anteriorment, a finals del 2018 està prevista l'obertura d'un espai de referència de cures a la ciutat. En aquest, més enllà de les funcions i utilitats que ja s'han descrit a les actuacions E3 i E4, està previst proveir un espai de trobada per les dones treballadores de la llar i les entitats que les agrupen. El nou centre oferirà els serveis següents:

- Informació i orientació: Servei d'atenció presencial, telefònic i en línia sobre els recursos existents a la ciutat per proporcionar de forma integral una primera orientació a les persones usuàries. La informació inclourà recursos per a persones que volen trobar feina com a cuidadores professionals i formació bàsica i especialitzada en la cura; aspectes jurídics com drets i graus de protecció de la persona que rep la cura i de la cuidadora, i suport emocional i psicològic com grups d'ajuda mútua.
- Coneixement i trobada: El nou centre serà un espai de coneixement i reunirà tots els estudis, les eines o els recursos en línia relacionats amb aquest àmbit. El servei aspira a afavorir l'intercanvi i la relació entre persones, professionals i organitzacions usuàries i a generar una xarxa que creï vincles.

- Coordinació i treball en xarxa: El centre disposarà d'un equip de professionals que mantindran una interacció constant amb els agents i les entitats del territori a fi de generar una xarxa de referents i d'avaluar d'una manera conjunta els aspectes que es podrien introduir per millorar la cura.

A banda, el Pla de Desenvolupament Econòmic del Districte de Sant Martí, en la seva versió pre-final recull el que s'anomena "retorn social" del sector del turisme. Aquest s'entén no només en base a les transferències econòmiques via impostos turístics, sinó també per fomentar l'ocupació digna i de qualitat en el sector, amb especial èmfasi **en la lluita contra la precarietat de les dones en aquest àmbit**.

Per últim, prevista per al segon semestre de 2018 hi ha una actuació emmarcada en el PAD de Les Corts que contempla l'empoderament de les dones que treballen internes a les llars a través de la disponibilitat d'informació dels seus drets laborals.

M6. B Mincome: lluita contra la pobresa i la desigualtat. Suport Municipal d'Inclusió i desplegament de 4 polítiques actives

B-MINCOME *és un servei especialitzat en el suport i acompanyament social a les persones beneficiàries en projectes ocupacionals d'interès col·lectiu en els districtes de l'Eix Besòs (Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.). Es tracta d'un* projecte cofinançat pel programa Urban Innovative Actions (UIA) de la Unió de Lluita contra la pobresa i la desigualtat social de unitats de convivència dels barris de l'Eix Besòs. Els seus objectius són:

- **Implementar un suport municipal d'inclusió** per a complementar ingressos de les persones en situació de pobresa d'aquests barris. A data d'avui hi ha 950 unitats de convivència participants en la prova Pilot del B-Mincome i la seva distribució per Districtes és la següent:

Distribució per districtes de les llars B-MINCOME

Districte	Llars	% sobre total
Nou Barris	450	47 %
Sant Andreu	218	23 %
Sant Martí	282	30 %

El nombre total de beneficiaris a data d'avui(titulars i convivents) és de 3.761 persones dels barris de l'Eix Besós que formen part de 950 unitats de convivència.

- **Transformar i interrelacionar diferents serveis i polítiques públiques de lluita contra la pobresa**.
- **Empoderar els i les habitants d'aquestes zones** per a que plantegin les seves pròpies estratègies de sortida de la pobresa i enfortir l'acció comunitària a nivell local (promovent la reflexió des de la base i la co-creació de polítiques i serveis).
- **Testejar la futura renda municipal** com a eina d'inclusió.

Característiques de les llars potencials beneficiàries de la prova pilot:

- Llars (unitats familiars de convivència fins a un vincle de segon grau) amb almenys 1 membre d'entre 25-60 anys (en tant que la renda és concebuda com un incentiu per entrar al mercat laboral).
- Llindar de referència mensual: Necessitats bàsiques sense habitatge: 402,60€ mensuals per al primer adult de la unitat de convivència més 148€ mensuals per als membres següents.
- Necessitats d'habitatge: l'import a cobrir serà el valor mínim entre la despesa real mensual de l'habitatge principal i un indicador objectiu de despesa mensual en habitatge segons la mida de la unitat de convivència que es calcula en funció del nombre de membres de la unitats d'acord amb les següents quantitats:

  - 260€ mensual per un adult que viu sol
  - 110€ mensual pel segon membre de la unitat de convivència i 40€ mensuals pels següents membres addicionals

- Residents als barris de l'Eix Besòs: Estar empadronat tots els membres de la unitat de convivència a Barcelona de manera contínua des del 30 de juny de 2015, i residir efectivament en algun dels 10 barris de l'Eix Besòs (Besòs-Maresme, Verneda- La Pau, Bon Pastor, Baró de Viver, Trinitat Vella, Trinitat Nova, Roquetes, Vallbona, Torre Baró i Ciutat Meridiana).
- Usuaris actius de serveis socials (amb un professional assignat) amb expedient obert en el moment de la convocatòria als Centres de Serveis Socials municipals que donen servei als barris de l'Eix Besós, haver demanat i complir els requeriments per rebre els ajuts previstos per a infants i/o adolescents entre 0 i 16 anys, o ser participants del programa Làbora o ser usuaris del Servei d'Inserció Social (SIS)

La selecció de les unitats de convivència es va realitzar per un sorteig entre les que reunien els requisits i les persones participants a la política de formació i ocupació també es va fer de forma aleatòria entre les persones de les unitats de convivència entre 25 i 60 anys.

La durada de la prova pilot és de 24 mesos.

El Suport Municipal d'Inclusió es combina amb diverses modalitats de polítiques actives d'inclusió que permetin millorar la situació socioeconòmica de la llar, en especial la seva ocupabilitat i la generació d'ingressos alternatius que redueixin i eliminin la seva dependència dels recursos públics o privats, ja siguin transferències monetàries o en espècie per a cobrir les seves necessitats bàsiques. Les **4 tipus de polítiques actives sociolaborals** *són:*

- Foment de l'ocupació i la formació ocupacional
- Foment de l'economia cooperativa, social i solidària
- Foment de reformes d'habitatges per borsa lloguer habitacions
- Participació comunitària

Pel que fa a l'estat actual de l'actuació, la prova pilot està prevista fins finals de 2019. Al mes de juny comencen les segones fases de les polítiques actives de foment del treball i la formació ocupacional, de foment de l'economia cooperativa, social i solidària i de la política de participació comunitària.

Alhora, al mes de juny es posarà en marxa dues app i la moneda ciutadana.

Per últim, durant el darrer trimestre es preveu implementar la política de reformes de l'habitatge per borsa de lloguer d'habitacions.

Pel que fa a dades desagregades per sexe sobre B-MINCOME, tenim que el 55,76% de les persones beneficiàries han estat dones.

Indicadors unitat familiar (titular i persona beneficiària)		
	Número	%
Dones	2.097	55,76%
Homes	1.664	44,24%
Total	3.761	100%

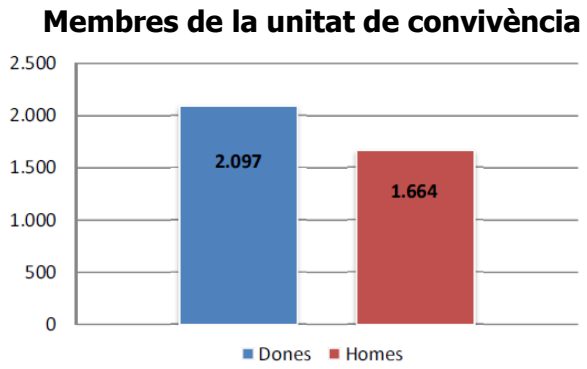

Pel que fa a les dades de persones titulars, trobem que en el 84,11% dels casos la titularitat és de les dones:

Indicadors titular		
	Número	%
Dones	799	84,11%
Homes	151	15,89%
Total	950	100%

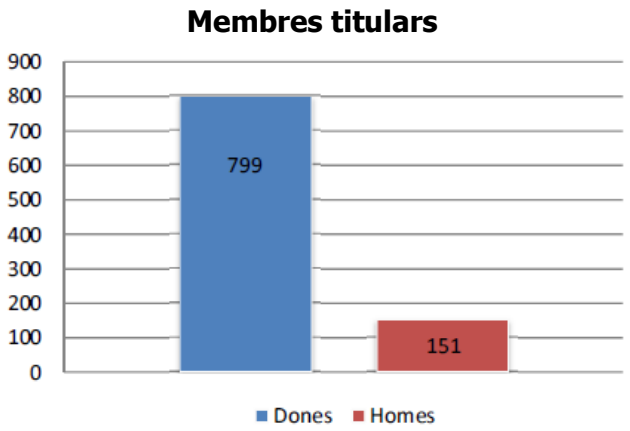

02

2. Territorialització de l'EFPP

L'EFPP és una estratègia global de ciutat que, alhora, té voluntat de ser territorialitzada. Per poder pensar com s'aterra l'EFPP al llarg de l'any 2017 s'han fet dues sessions de treball específiques: la primera d'elles es va realitzar el dia 30 de novembre del 2017 en el marc del Grup de Treball de Territorialitat del Consell de Dones de Barcelona, i la segona sessió es va dur a terme el dia 12 de desembre del 2017 per part del Grup de Treball de Territorialització i Coproducció de l'EFPP.

La **feina feta** fins ara ha estat la següent:

- Integrar actuacions EFPP en plans territorials. Contretament, s'ha incorporat als 11 Plans de Barris (11) i a 4 Plans de Desenvolupament Econòmic (Sants Montjuïc, Sant Martí, Horta-Guinardó i Ciutat Vella).
- Explicar l'EFPP als Consells de Dones dels Districtes (concretament a Gràcia, Nou Barris, Eixample i Sants-Montjuïc) i recollir propostes.
- Sessió amb les tècniques de districtes de Feminismes i LGTBI.
- Sessió de treball de feminització de la pobresa al Consell de Feminismes de Sants Montjuïc i de Sarrià-Sant Gervasi.
- Treball amb el Grup de Treball de Territorialitat del Consell de Dones de Barcelona, on es va realitzar una priorització d'actuacions.
- Organització d'una sessió de treball específica per a la territorialització i la coproducció, amb la participació de Conselleres, tècnics/ques i entitats EFPP. Es va treballar per elaborar una priorització, en l'àmbit dels districtes, de quins eren els col·lectius de dones en situació de pobresa i/o precarietat detectats a nivell de territori, i quines actuacions de l'EFPP serien prioritàries en clau de territorialització
  - Col·lectius
  - Actuacions

L'EFPP compta amb diversos **recursos** per tirar endavant l'EFPP en l'àmbit territorial:

- Secretaria tècnica EFPP.
- Referents de transversalitat en 5 districtes (que s'ampliarà a 10 al llarg del 2018).
- Grup de Treball de Territorialitat del consell de Dones de Barcelona.
- Consells de Feminismes/Dones/Igualtat dels districtes.
- Grup de treball de territorialització i coproducció de l'EFPP.

Fruit del treball participatiu en l'àmbit de la territorialització de l'EFPP es va derivar la identificació de **17 perfils de dones en els districtes als quals s'hauria d'arribar com a EFPP**. Concretament, es tracta dels següents col·lectius:

Comú a tota Barcelona

- **Treballadores sector cures**
- **Dones Toxicòmanes**
- **Dones amb discapacitat**

- **Famílies monomarentals**
- **Dones cuidadores**
- **Dones Musulmanes**
- **Dones Nigerianes**
- **Venta Ambulant (Roquetes)**
- **Dones Aturades**
- **Dones Joves**
- **Dones sense Llar**

- **Dones Grans**

- **Dones Grans**

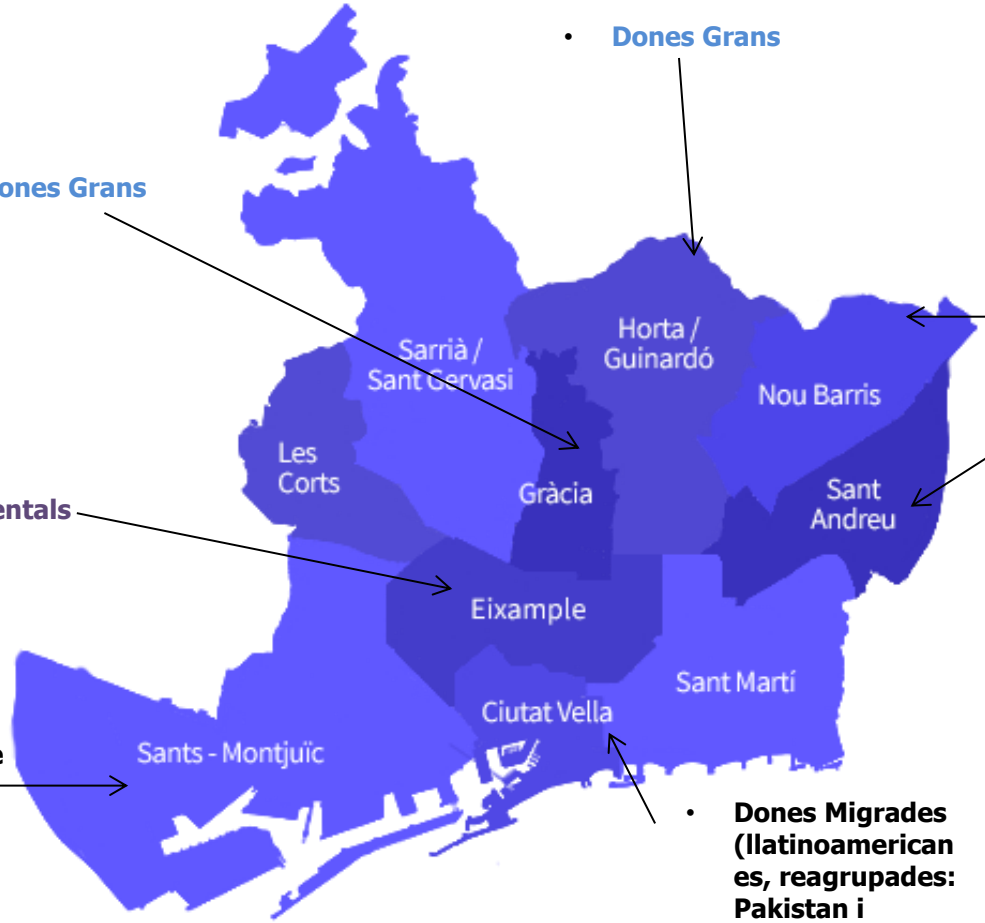

- **Famílies monomarentals**

- **Dones Grans**
- **Dones en situació precarietat**
  - Pobresa energètica Congres)
  - Atur (Baró de Viver)
  - Desnonaments (Bon Pastor)
  - Famílies Monomarentals (Trinitat Vella)

- **Economia submergida (Poble Sec)**
- **Dones Gitanes (Hostafrancs)**

- **Dones Migrades (llatinoamericanes, reagrupades: Pakistan i Bangladesh)**

Més detalladament, aquests col·lectius són:

COL·LECTIU	DESCRIPCIÓ
1. DONES GRANS EIXAMPLE, GRÀCIA, HORTA-GUINARDÓ I SANT ANDREU	A varis districtes (sobretot a l'Eixample, però també a d'altres com Gràcia, Horta-Guinardó o Sant Andreu) s'ha detectat com a col·lectiu especialment vulnerable a la pobresa el de les dones grans. Comparteixen algunes característiques: viuen soles, són vídues, i es troben amb una manca de vincles familiars. Es dóna un empobriment progressiu de les seves condicions de vida. Viuen en pisos sense eficiència energètica. Moltes d'aquestes dones no van a Serveis Socials perquè anteriorment havien tingut una bona posició econòmica. Viuen la pobresa com a vergonyant; no ho volen explicar. Moltes d'elles viuen en finques antigues, grans, sense ascensor. I per tant, es tracta d'habitatges amb moltes dificultats per elles. Tot plegat, els limita la mobilitat.
2. DONES QUE ENCAPÇALEN FAMÍLIES MONOPARENTALS EIXAMPLE I NOU BARRIS	Un altre col·lectiu que s'han identificat a la ciutat en general com a susceptible a patir pobresa és el de les dones monoparentals. Aquestes tenen una càrrega molt gran de treball, dificultats de conciliació, precarització de la vida laboral i/o atur... A Nou Barris hi ha un perfil identificat de dones monoparentals i perceptores de prestacions no contributives en risc de pobresa.
3. CUIDADORES A NOU BARRIS	Es planteja la necessitat de pensar actuacions orientades a les dones cuidadores de les persones amb malalties mentals
4. DONES MUSULMANES A NOU BARRIS	S'ha detectat un col·lectiu de dones musulmanes que estan molt aïllades socialment.
5. DONES NIGERIANES A NOU BARRIS	A Zona Nord de Nou Barris s'ha detectat un col·lectiu de dones nigerianes que treballen la prostitució. També hi ha dones nigerianes més grans que han exercit la prostitució, però ara ja no i necessiten ajuts. La majoria d'elles viuen a Nou Barris però treballen al Districte de Ciutat Vella. La majoria necessiten alfabetització, i tenen problemes de comunicació i desconeixement dels serveis que dona la ciutat de Barcelona ja que només parlen anglès. Tenen els nens escolaritzats al barri. Moltes pateixen situacions de violència masclista. No necessàriament exerceixen dins del propi barri.
6. DONES QUE EXERCEIXEN LA VENTA AMBULANT A NOU BARRIS	Petit col·lectiu que es dedica a la venta ambulant de coses que tenen per casa. Són dones que sobreviuen de la venta de coses reciclades. Aquest grup es conforma de dones que es situen davant del mercat de Montserrat (al barri de Roquetes), on venen part de les seves pertinences perquè no els arriba la pensió (moltes d'elles són dones grans) per cobrir les seves necessitats.
7. DONES ATURADES A NOU BARRIS	El perfil de la dona en situació de desocupació al districte sovint manifesta factors d'exclusió associats a classe i/o procedència.
8. DONES JOVES A NOU BARRIS	Hi ha dos perfils de dones joves especialment vulnerables a la pobresa: dones joves amb molt absentisme escolar i dones joves d'adolescents embarassades.
9. DONES SENSE LLAR A NOU BARRIS	Cercant informació amb una entitat que tracta el tema de les dones sense llar, comenten que de les 9 dones que viuen al carrer (a l'any 2017) la majoria van deixar la seva llar perquè eren víctimes de violència masclista per part de la seva parella. Algunes tenen problemes de drogoaddicció; d'altres són immigrades i no tenen papers per poder treballar. També coneixen a una jove que dorm al carrer que prové d'una família no estructurada (progenitors drogoaddictes).
10. DONES MIGRADES CIUTAT VELLA	Des dels Punts d'Informació Laboral s'han detectat moltes usuàries que tenen un perfil semblant. Són dones migrades llatinoamericanes, que fa anys que viuen aquí, que tenen nacionalitat. Es tracta de dones de mitjana edat, amb permís de residència, i a les quals els hi ha arribat una segona onada migratòria de gent de qui s'han de fer càrrec (fills, pares o mares). És una situació sobrevinguda. No són usuàries de serveis socials. Aquestes dones demanen com poden accedir a alguna ajuda per deixar la feina i poder cuidar d'aquestes noves persones a càrrec. Per altra banda, un altre col·lectiu de dones migrades de Ciutat Vella són les reagrupades, de Paquistan, Bangladesh... no treballen. Tenen problemes amb sortir de casa i problemes amb la llengua. Es detecta una situació de manca de trajectòries d'accés al treball de les dones migrades reagrupades. Hi per últim ha filipines a Ciutat Vella i Poble Sec, que treballen a Sarrià

	Sant-Gervasi. De fet, aquestes són un exemple d'empoderament: trajectòries laborals soles, migracions en solitari...
11. DONES QUE TREBALLEN EN EL SECTOR DE LES CURES	Es dona una precarització del treball de cures a les residències de gent gran gestionades per empreses privades, i això sobretot ho acaben patint les persones que reben les cures. És a dir, les condicions precàries de treball de les dones que cuiden acaben repercutint en unes males cures per part de qui rep aquestes cures. Aquestes dones que treballen en l'àmbit de cures es troben amb una manca de temps per a fer formacions/inserció laboral per les tasques de cura de persones dependents.
12. DONES PRECÀRIES SANT ANDREU	A Sant Andreu s'identifica una situació específica de precarietat amb peculiaritats en funció del barri: • Pobresa energètica al barri de Congrés. • Atur al barri de Baró de Viver. • Pocs recursos i desnonaments al barri de Bon Pastor. • Monoparentalitat i sense feina al barri de Trinitat Vella. Alhora, es dona un problema d'habitatge amb tots aquests col·lectius.
13. DONES TOXICÒMANES	Unes dones molt invisibilitzades són les dones toxicòmanes o drogadictes. Moltes d'elles pateixen situacions de violència masclista. Es considera que actualment les dones toxicòmanes en actiu estan molt desprotegides. En realitat, és un col·lectiu vulnerable a tota la ciutat. Caldria veure en quins territoris es concentren. Hi ha una experiència de treball amb aquestes dones a Ciutat Vella, que és el projecte de les Metzineres.
14. DONES AMB DISCAPACITAT	Cal incorporar de manera transversal a les dones amb discapacitat a tot el que s'està fent fins ara en matèria de pobresa i precarietat i cal una visibilització de les persones amb discapacitat.
15. DONES QUE TREBALLEN EN L'ECONOMIA SUBMERGIDA A POBLE-SEC	Cal pensar com equilibrar la demanda de serveis de cures a domicili amb l'economia de les cures i fer aflorar aquest sector ocupat per dones que ara viuen en precari.
16. DONES DE LA MARINA	Dones i ocupació a la Marina. Ja s'està treballant en dos projectes (preemprenadoria i carnets de conduir). Cal enfortir el contacte amb la Taula d'empreses per poder incorporar dones en sectors masculinitzats.
17. DONES D'ÈTNIA GITANA A HOSTAFRANCS	S'ha identificat el col·lectiu de dones gitanes d'Hostafrancs com a vulnerable a la pobresa i la precarietat.

Per últim, fruit dels processos de coproducció de treball esmentats, es va fer una priorització conjunta de les actuacions que es considerava que era prioritari territorialitzar:

A1	**Segregació de les dades** per sexe en totes les enquestes, investigacions i recollida de dades dutes a terme, amb especial atenció a la segregació de dades en les accions d'intervenció.
B3	**Implantació de diferents mesures d'ocupació protegida, disseny i implantació de plans d'ocupació, i contractes bonificats per a dones amb dificultats d'accés i manteniment al mercat laboral**: majors de 45 anys, en situació de violència masclista, amb diversitat funcional, amb malalties cròniques, transsexuals, immigrades, dones en situació d'atur de llarga durada, entre d'altres situacions no contemplades.
D1	**Impuls de l'emprenedoria social i solidària per a dones que treballen en els sector més feminitzats i precaris** (neteja, comerç i atenció a persones), o bé es troben en situació d'atur, oferint assessorament, formació, accés al crèdit i acompanyament per a la creació de cooperatives o associacions (de cura o d'altres finalitats) que permetin a les dones accedir a un treball digne, estable i regulat. Marina.
D2	**Facilitar la creació de cooperatives de cura a la ciutat, la mediació entre persones usuàries** d'aquests serveis i les cooperatives per fomentar aquesta demanda en lloc de recórrer a l'economia submergida, i la contractació de les cooperatives mitjançant xecs serveis. CooperaSec i CooperaCura
H1	**Promoció i millora de la coordinació entre els serveis de proximitat i de detecció de situacions de vulnerabilitat** que intervenen en els processos d'accés a l'habitatge: Serveis Socials, etc. Cal adaptar immobles
H4	**Disseny de programes de seguiment individualitzat dels casos de desnonament** que permetin identificar i atendre els factors que han portat a la pèrdua de l'habitatge. Reforç de l'assessorament i acompanyament d'aquests casos. Dones amb discapacitat
J2	**Garantia de la disponibilitat energètica** i de l'accés a les instal·lacions adequades per cuinar en condicions de salubritat i seguretat. Dones amb discapacitat
M4	**Ampliació del servei dels PIADS** per al desenvolupament d'accions de sensibilització i foment de xarxes des del treball comunitari.

03

3. Coproducció de l'EFPP

El propi concepte de "coproducció" té vincles amb la Innovació social, i ofereix noves respostes a problemes socials articulats a partir de noves formes de mobilització de recursos, que són el resultats de nous acords/consensos socials als quals arriben els diferents actors socials (entre els quals s'hi inclouen les entitats del tercer sector i els moviments socials).
La finalitat principal de la coproducció és millorar la vida de la col·lectivitat.
Les dimensions de la coproducció (Klein et al, 2012) són les següents:

A) **Gobernança**: avenç en termes de consultis, de concertació, de partenariat, de reconeixement de les parts involucrades, de democràcia deliberativa i de democràcia directa.

B) **Co-construcció i Co-producció**: participació dels actors, principalment dels moviments socials, en l'elaboració de polítiques públiques (disseny i avaluació) i activació i producció de serveis (implementació i gestió).

C) **Economia plural**: contribució dels diferents actors a la pluralitat de formes de propietat i de desenvolupament econòmic. Aquest tipus d'economia està molt relacionada amb els plantejaments de l'economia feminista.

En aquest sentit, la coproducció s'orienta a fer efectiva la participació ciutadana en tot el procés de generació de les polítiques públiques: des del diagnòstic, a l'elaboració de la pròpia política, a la seva implementació i, finalment, a la seva avaluació. Si bé en els models clàssics de participació, la ciutadania podia participar en moments puntuals (sobretot d'implementació) d'una política pública, la coproducció incorpora la participació de manera transversal a tots els processos de en els quals es duu a terme d'una política pública.
Per abordar com enfocar la coproducció de l'EFPP es va dedicar una part de la sessió que es va fer el dia 12 de desembre del 2017 per part del Grup de Treball de Territorialització i Coproducció de l'EFPP. Fruit d'aquesta sessió van sorgir diferents reflexions.
En primer lloc, es va destacar que és important consensuar què s'entén per "coproducció". També es va posar sobre la taula que la vàlua de la coproducció rau en que cada actor (entitat, Ajuntament...) aporta el que sap des d'on pot, i que compartir un espai per a la coproducció permet generar canvis/posicionament/estats d'oposició.
Es va exposar com el tercer sector vol intervenir en tot el cicle de les polítiques públiques. Vol implementar i també vol avaluar. Un repte de la coproducció és veure com es pot participar en la implementació.
A més a més, de cara a poder coproduir polítiques públiques, cal tenir en compte que hi ha molta diversitat d'entitats del tercer sector. Algunes són proveïdores de serveis, però no totes, i això influeix.

Una de les potencialitats de la coproducció és que des de les entitats amb qui es coprodueixen les polítiques públiques es poden fer denúncies que difícilment es poden fer des de la institució. Una altra potencialitat de la coproducció, que pot ser a la vegada un límit, és que es basa en treball voluntari. Sempre hi ha certa tensió entre el voluntarisme i la professionalització de les entitats que participen en processos coproduïts. De fet, el tema del voluntarisme també pot condicionar la sostenibilitat dels projectes coproduïts, ja que dependrà del temps personal de les persones que s'hi impliquin per part de les entitats.
A la vegada, es va posar en relleu com el propi plantejament de la coproducció implica generar un compromís, i com hi ha dos elements essencials a tenir en compte a l'hora de coproduir una política pública:

- Definir una forma nova de lideratge.
- Establir i compartir projecció (recursos, indicadors...).

També és important tenir consciència dels límits que té la pròpia institució de cara a implementar polítiques públiques de manera coproduïda.

- La institució no sempre està pensada per funcionar de manera coproductiva.
- Mentre no hi ha pressupost a repartir entre les entitats que participen en la coproducció no hi a problema, però en el moment que sí que n'hi ha, el sistema de contractació pública no funciona. És molt difícil formalitzar la coproducció quan no es poden fer convenis.
- Cal buscar noves fórmules dins el marc que permet la legalitat per repartir pressupost.

Al mateix temps, per poder coproduir cal construir una convicció i una legitimitat nova. Cal generar confiança en l'espai compartint en la nova forma de lideratge de govern, etc.

- Cal inspirar-se en exemples ja existents i que siguin una bona pràctica:
    - Xarxa de centres oberts.
    - Des de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva es té experiència en implementació compartida.
    - Alguns altres exemples de projectes coproduibles serien les xarxes d'acció amb un component sectorial / especialitzada.
    - El Grup Motor de Salut Sexual i Reproductiva porta 3 anys en funcionament.
- Cal repensar la Governança. En xarxes com l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, qui convoca és l'Ajuntament però hi participen agents molt diversos. Per exemple, qui ho presenta en seminaris internacionals pot ser l'Ajuntament o pot ser una entitat.
- Caldria una estratègia des de tot l'Ajuntament de Barcelona. Perquè no podem continuar parlant de coproducció sense tenir instruments.

A la mateixa sessió va sorgir una proposta concreta que ja s'ha materialitzat, i era que l'EFPP passés a formar part de **l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva**. En aquest sentit, es va plantejar a les entitats participar com a EFPP a l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva (hi van haver 12 respostes afirmatives). Per tant, actualment l'EFPP ja en forma part, i la participació es tradueix en els següents punts:

- L'Acord és un espai de participació, de cooperació publico-privada i d'acció conjunta entre institucions i organitzacions de la ciutat.
- Es proposa que l'EFPP formi part dels projectes "xarxes", aquells nous projectes que giren entorn a temàtiques susceptibles a ser coproduïdes. En aquest sentit, es garanteix l'autonomia de l'EFPP perquè cada xarxa és autònoma i pren les seves decisions.
- Es considera que l'entrada a l'Acord és una oportunitat d'integrar la perspectiva de gènere a les polítiques d'inclusió del conjunt de la ciutat.

- L'EFPP passaria a formar part dels projectes estructurants del Pla d'Acció de l'Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona (2017-2027):
    - El seu alt nivell d'impacte transversal en les diferents línies i objectius estratègics.
    - El seu desplegament implica una pluralitat d'actors tant de la societat civil, com d'àrees de l'Ajuntament.

Aquest informe ha estat realitzat per la secretaria tècnica de l'Estratègia contra la Feminització de la Pobresa i la Precarietat, Centre per la Igualtat i Recursos per a les Dones – Departament de Transversalitat de Gènere.

A

Annex 1. Relació d'actuacions de l'EFPP

	Estat d'implementació					Dep. responsable / impulsor	TOTAL
	No progra-mades	Programades			Elimi-nades		
		No iniciades	En execució	Finalitzada			
TOTAL GENERAL	4	5	62	0	2		73
EIX 1: DADES I SISTEMES D'INFORMACIÓ	0	0	4	0	0		4
Objectiu A. Dotar a l'Ajuntament d'un sistema d'informació que permeti conèixer el fenomen de la feminització de la pobresa de forma integral i exhaustiva.	0	0	4	0	0	0	4
A1. Segregació de les dades per sexe en totes les enquestes, investigacions i recollida de dades dutes a terme, amb especial atenció a la segregació de dades en les accions d'intervenció.			1			DTG	1
A2. Generació d'un indicador local de pobresa que sigui multidimensional i permeti integrar la perspectiva de gènere.			1			DTG	1
A3. Generació de creuaments i nous estudis específics que evidenciïn els elements de feminització de la pobresa al llarg del cicle de vida.			1			DTG i Regidoria de Feminismes i LGTBI	1
A4. Difusió de l'informe anual amb dades de gènere i mercat laboral (Consell Econòmic i Social de Barcelona). Aquest informe s'ha de revisar per tal de garantir la inclusió de nous indicadors, inclourà recomanacions per lluitar contra la precarietat, la bretxa salarial, i oferirà un recull de bones pràctiques.			1			DTG	1
EIX 2: ECONOMIA PER LA VIDA I ORGANITZACIÓ DEL TEMPS	2	4	25	0	2	0	33
Mercat de treball	1	3	13	0	0	0	17
Objectiu B. Promoure la qualificació i acreditació professional així com	1	2	4	0	0	0	7

la inserció i permanència en el mercat de treball per a dones en situació de vulnerabilitat.							
B1. Desenvolupament d'un programa integral de formació, acreditació i inserció de qualitat i estable per a dones en situació de vulnerabilitat. Aquest ha d'oferir un servei d'acompanyament continuat per usuària amb una durada mínima de dos anys.			1			Barcelona Activa	1
B2. Incorporació de la perspectiva de gènere al programa LABORA.			1			Barcelona Activa	1
B3. Implantació de diferents mesures d'ocupació protegida, disseny i implantació de plans d'ocupació, i contractes bonificats per a dones amb dificultats d'accés i manteniment al mercat laboral: majors de 45 anys, en situació de violència masclista, amb diversitat funcional, amb malalties cròniques, transsexuals, immigrades, dones en situació d'atur de llarga durada, entre d'altres situacions no contemplades.			1			Barcelona Activa	1
B4. Desenvolupament de mesures integrals a les empreses per fomentar la contractació de dones en situació de vulnerabilitat. Entre aquestes es ressalta la sensibilització, bonificacions socialment responsables, convenis, etc.		1				Barcelona Activa	1
B5. Establiment d'un conveni amb l'Institut Català de les Qualificacions Professionals per tal de crear canals que facilitin l'acreditació d'oficis i de competències (capacitats) de les dones en situació de vulnerabilitat.			1			ICQP/BASA	1
B6. Creació d'un servei d'acompanyament a l'acreditació professional i a l'homologació de títols.		1				Barcelona Activa	1
B7. Promoció d'alternatives d'acreditació i qualificació professionals i ampliació del ventall de les ja existents, en especial en barris de rendes baixes.	1					Barcelona Activa	1
Objectiu C. Combatre les desigualtats de gènere en el mercat formal que determinen la vulnerabilitat de les dones davant la pobresa.	0	1	4	0	0	0	5
C1. Disseny i impuls d'un Segell de Qualitat, amb perspectiva de gènere, per al reconeixement d'empreses que ofereixen ocupacions dignes, igualitàries i amb veritables mesures de coresponsabilitat.			1			Gerència de Presidència i Economia (ha donat resposta BA)	1
C2. Establiment i aplicació de clàusules d'equitat de gènere en tota la contractació pública de l'Ajuntament.			1			Direcció de Coordinació de Contractació Administrativa	1
C3. Impuls al salari mínim de ciutat.		1				Barcelona Activa	1
C4. Projecte de treball amb dones en situació de precarietat			1			DTG	1
C5. Obertura i prestació de serveis del Punt de Defensa dels Drets Laborals.			1			Barcelona Activa	1
Objectiu D. Fomentar la dignificació dels sectors més feminitzats i, a la vegada, combatre la segregació ocupacional.	0	0	5	0	0	0	5
D1. Impuls de l'emprenedoria social i solidària per a dones que treballen en els sector més feminitzats i precaris (neteja, comerç i atenció a persones), o bé es troben en situació d'atur, oferint assessorament, formació, accés al crèdit i acompanyament per a la creació de cooperatives o associacions (de cura o d'altres finalitats) que permetin a les dones accedir a un treball digne, estable i regulat.			1			Barcelona Activa	1
D2. Facilitar la creació de cooperatives de cura a la ciutat, la mediació entre persones usuàries d'aquests serveis i les cooperatives per fomentar aquesta demanda en lloc de recórrer a l'economia submergida, i la contractació de les cooperatives mitjançant xecs serveis.			1			Direcció de Serveis d'Economia, Social i Solidària i Consum	1
D3. Assessorament tècnic a les empreses dels sectors del comerç, la neteja i l'atenció de persones perquè elaborin mesures d'igualtat destinades a combatre la segregació ocupacional.			1			DTG	1
D4. En el marc del Pla estratègic de turisme de Barcelona, establiment d'un acord entre sindicats i empreses per garantir un compromís de millora de les condicions laborals en el sector.			1			Barcelona Activa	1
D5. Ampliació, en el sector turístic, de les acreditacions internacionals de qualitat, com ara Biosphere, que inclou temes ambientals, socials i de gènere.			1			Barcelona Activa	1

Treball domèstic, de les cures i afectes	1	1	12	0	2	0	16
Objectiu E. Impulsar la coresponsabilitat en el treball domèstic i de les cures per part del conjunt d'actors implicats: les llars, la comunitat, el sector privat i l'administració pública.	0	1	9	0	2	0	12
E1. Campanya de sensibilització als centres educatius per fomentar la coresponsabilitat a les llars.			1			Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI	1
E2. Ampliació del projecte Canviem-ho per al desenvolupament d'accions de sensibilització i foment de la coresponsabilitat entre els homes.			1			Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI	1
E3. Creació d'una plataforma d'identificació i de difusió d'iniciatives de cura comunitàries.			1			Departament del Programa de Temps i Economia de les Cures	1
E4. Desenvolupament d'una campanya de sensibilització per dignificar i reconèixer el valor del treball de cura no remunerat i la divisió sexual del treball. Aquesta campanya posarà un èmfasi especial en la necessitat d'implicar tota la comunitat en la coresponsabilitat i farà difusió de la plataforma d'iniciatives de cura comunitàries.			1			Comunicació de l'Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència	1
E5. Realització d'un estudi per avaluar la possibilitat de bonificar a les empreses feminitzades que realitzin veritables mesures de coresponsabilitat. I, posteriorment, la realització d'una prova pilot amb un nombre reduït d'empreses.					1	*eliminada*	1
E6. Coordinació amb la Generalitat per al seguiment dels plans d'igualtat i de coresponsabilitat de les empreses ubicades a Barcelona.					1	*eliminada*	1
E7. Ampliació dels serveis del SAD, teleassistència, escoles bressol, i àpats socials amb una priorització per barris.			1			Secretaria Tècnica de la Gerència de l'Àrea de Drets Socials	1
E8. Estudi de la necessitat de nous serveis de cura per a gent gran en funció del nivell de renda.			1			IMSS	1
E9. Ampliació del programa RESPIR plus per tal d'oferir més places i estades més llargues i impuls als programes de Respir d'entitats del tercer sector per part de l'IMPD			1			Departament de Gent Gran i IMPD	1
E10. Oferiment d'activitats extraescolars i de lleure educatiu gratuïtes per als fills i filles de les mares que es troben en situació de vulnerabilitat, en especial dones monomarentals.			1			Departament d'Infància, IBE i IMSS	1
E11. Accions perquè la Generalitat revisi els criteris d'adjudicació i els beneficis de la titularitat de família monomarental.		1				Regidoria de Feminismes i LGTBI	1
E12. Increment de l'oferta, de la quantia i de la cobertura de beques de menjador.			1			IMSS i Consordi d'Educació de Barcelona	1
Objectiu F. Reordenació dels temps en l'àmbit municipal per situar al centre tant el temps laboral com el de cura, social i personal.	1	0	3	0	0	0	4
F1. Impuls d'un debat social sobre els usos dels temps a través dels mitjans de comunicació i també des de les escoles.			1			Departament de Programes del Temps i Economia de les Cures	1
F2. Implantació i sincronització d'horaris amplis dels serveis públics i oferiment de mecanismes telemàtics per a la gestió de tràmits municipals.			1			Departament de Programes del Temps i Economia de les Cures	1
F3. Valoració conjunta amb la Generalitat d'una ampliació de la mostra de l'enquesta d'usos dels temps per a Barcelona.			1			Regidoria de Feminismes i LGTBI	1
F4. Revisió tarifària per a dones en situació de vulnerabilitat i, per a dones que han estat desnonades, garantia d'accés gratuït a altres serveis públics que poden contribuir a pal·liar la seva situació: ludoteques, activitats de centres cívics, etc.	1					Drets socials	1

EIX 3: CIUTAT DE DRETS	2	1	33	0	0	0	36
Habitatge	2	1	14	0	0		17
Objectiu G. Incrementar l'oferta d'habitatge, tant públic com privat, especialment adreçat a dones en situació de vulnerabilitat.	0	1	5	0	0	0	6
G1. Impuls de polítiques que promoguin la incorporació al mercat d'habitatges buits mitjançant mesures com, per exemple, l'aplicació d'incentius fiscals (bonificació de l'IBI).			1			Gerència Habitatge	1
G2. Increment de l'oferta d'Habitatge de Protecció Oficial per a dones en situació de vulnerabilitat.			1			Gerència Habitatge	1
G3. Millorar l'accés a la informació dels beneficis del carnet de monomarentalitat.			1			Direcció de Planificació i Innovació	1
G4. Assessorament específic a les famílies monomarentals en matèria jurídica, de drets socials i d'habitatge.		1				Direcció de Planificació i Innovació	1
G5. Increment del nombre de pisos destinats a dones en situació de violència masclista o famílies monomarentals			1			Gerència Habitatge	1
G6. Exploració de models alternatius de tinença d'habitatge que hi facilitin l'accessibilitat, com ara les cooperatives d'habitatge en cessió d'ús o els pisos compartits.			1			Gerència Habitatge	1
Objectiu H. Garantir l'accés prioritari a l'habitatge de dones en situació de vulnerabilitat	1	0	4	0	0	0	5
H1. Promoció i millora de la coordinació entre els serveis de proximitat i de detecció de situacions de vulnerabilitat que intervenen en els processos d'accés a l'habitatge: Serveis Socials, etc.			1			IMSS	1
H2. Formació en perspectiva de gènere i interseccionalitat al personal dels serveis esmentats, particularment dels CAP. Entre d'altres, s'haurien de proporcionar eines per detectar situacions de vulnerabilitat, per comunicar-les i derivar-les.	1					Departament de Salut	1
H3. Millora de les vies d'accés a informació relativa als recursos disponibles sobre habitatge i simplificació dels processos d'accés a aquests recursos.			1			Gerència Habitatge	1
H4. Disseny de programes de seguiment individualitzat dels casos de desnonament que permetin identificar i atendre els factors que han portat a la pèrdua de l'habitatge. Reforç de l'assessorament i acompanyament d'aquests casos.			1			Gerència Habitatge	1
H5. Ajuts a l'IBI per a les dones amb menys recursos			1			Gerència Habitatge	1
Objectiu I. Combatre la pobresa energètica i millorar l'habitabilitat i les condicions dels habitatges de dones en situació de pobresa o vulnerabilitat.	1	0	5	0	0	0	6
I1. Inclusió de la perspectiva de gènere en les convocatòries d'ajuts per a la rehabilitació d'habitatges i edificis.			1			Gerència Habitatge	1
I2. Increment dels ajuts a la rehabilitació assumint el 100% i revisió del criteri d'accés per nivell de renda, establint una renda superior en cas de llars monomarentals.			1			Gerència Habitatge	1
I3. Millora de les vies d'accés a la informació relativa als ajuts per combatre la pobresa energètica i simplificació dels processos per a la seva obtenció.			1			Gerència Habitatge	1
I4. Reforç dels programes de rehabilitació d'edificis afectats per patologies, com ara l'aïllament tèrmic insuficient.			1			Gerència Habitatge	1
I5. Pressió a les energètiques perquè ofereixin una regulació tarifària en funció de variables que incloguin el nivell d'ingressos i les necessitats particulars segons l'edat, l'estat de salut i la composició de la llar.	1					IMSS	1

I6. Garantia de subministraments bàsics d'energia —gas i electricitat—, amb gratuïtat per a dones sense recursos.			1			IMSS	1
Salut	0	0	19	0	0	0	19
Objectiu J. Lluitar contra la malnutrició i la mala alimentació derivada de les situacions de pobresa, tant de les dones com de les seves famílies.	0	0	3	0	0	0	3
J1. Garantia d'accés universal a una dieta equilibrada mitjançant mesures com la Targeta Barcelona Solidària.			1			IMSS	1
J2. Garantia de la disponibilitat energètica i de l'accés a les instal·lacions adequades per cuinar en condicions de salubritat i seguretat.			1			IMSS	1
J3. Realització d'activitats formatives i de sensibilització sobre alimentació saludable tenint en compte les perspectives interseccional i de gènere.			1			IMSS	1
Objectiu K. Assegurar l'accés universal a la salut de les dones	0	0	8	0	0	0	8
K1. Implementació d'accions positives que garanteixin l'accés prioritari a l'atenció sanitària dels col·lectius de dones especialment vulnerables.			1			Departament de Salut	1
K2. Reforç de la cobertura dels programes i serveis de tipus preventiu (cribratge de càncer de mama, protocols de detecció precoç del càncer de coll d'úter...) per a que arribin a totes les dones.			1			Departament de Salut	1
K3. Exploració i implementació de mesures per garantir l'accés a complements i prestacions bàsiques (ulleres, audiòfons, tractaments buco-dentals, compreses, bolquers, etc.) per als col·lectius més vulnerables. Tenir presents especialment els tractaments crònics farmacològics com a mesura estructural d'empobriment.			1			Departament de Salut	1
K4. Formació en perspectiva de gènere al personal sanitari per tal d'evitar la medicalització de malestars associats al rol de gènere tradicional, de saber detectar i atendre adequadament possibles situacions de violència masclista a través dels serveis de salut, i per a desestigmatitzar i evitar prejudicis de gènere.			1			Departament de Salut	1
K5. Reforç de l'atenció psicològica amb perspectiva de gènere i per a les dones cuidadores principals.			1			Departament de Salut	1
K6. En matèria d'atenció psicològica, reforç de la coordinació amb els serveis socials, de salut i de mediació sòcio-cultural de cara a integrar l'acompanyament i elaborar un diagnòstic. Centrar-se en els barris o districtes amb renda més baixa.			1			Departament de Salut	1
K7. Garantia d'accés lliure i gratuït als mètodes anticonceptius, tant farmacològics com no farmacològics, a dones en situació de pobresa o vulnerabilitat, i sobretot a dones en situació de violència i dones amb la menopausa. Potenciació dels mètodes de barrera, per l'efecte de doble prevenció que comporten.			1			Departament de Salut	1
K8. Reforç de les actuacions de formació i sensibilització per a la prevenció d'embarassos no desitjats, amb especial èmfasi entre adolescents (programa SIRIAN)			1			Departament de Salut	1
Objectiu L. Facilitar l'accés a activitats esportives o de promoció de la salut pública a dones en situació de vulnerabilitat.	0	0	2	0	0	0	2
L1. Disseny d'una planificació específica de promoció de la salut i l'esport per a persones en situació de vulnerabilitat que contempli, entre d'altres, l'accés amb preus reduïts als equipaments esportius municipals o als seus programes específics, la inclusió d'un criteri de gènere en el repartiment de les subvencions ordinàries i la incorporació de les perspectives interseccional i de gènere en la revisió de la tarifació social.			1			IBE	1
L2. Reforç i difusió dels programes de l'IBE orientats a potenciar la pràctica esportiva de les dones (com el de Mares escoles), així com d'aquells que es proposen garantir-hi l'accés universal mitjançant la proximitat i la gratuïtat de les activitats (Activa't als parcs, no només adreçat a gent gran, Caminades Barnatresc, etc.).			1			IBE	1

Condicions socials bàsiques, empoderament i participació social i política	0	0	6	0	0	0	6
Objectiu M. Promoure les condicions socials bàsiques, l'empoderament i la participació sòcio-política de les dones en situació de vulnerabilitat.	0	0	6	0	0	0	6
M1. Dotació d'un suport econòmic d'inclusió per a les llars i les persones amb dificultat per cobrir qualsevol necessitat bàsica, tot iniciant aquesta dotació per a les dones grans amb pensions no contributives, pensions per invalidesa i dones monoparentals.			1			Direcció de Planificació i Innovació	1
M2. Creació d'un programa d'atenció a dones en situació de sensellarisme, contemplant els recursos existents i els que haurien d'existir a nivell sanitari, assistencial, d'habitatge i inserció, i fer-ho des d'una perspectiva de gènere.			1			Tinència d'Alcaldia de Drets Socials	1
M3. Redefinir el model d'atenció de serveis socials per garantir que s'inclogui la perspectiva de gènere i per reduir la percepció d'estigma de les dones que en fan ús.			1			Direcció de Planificació i Innovació	1
M4. Ampliació del servei dels PIADS per al desenvolupament d'accions de sensibilització i foment de xarxes des del treball comunitari.			1			Direcció de feminismes i LGTBI	1
M5. Facilitació d'espais de trobada i dotació d'eines a les dones treballadores de les llars i del sector del turisme per donar suport a la seva autoorganització i defensa dels seus drets.			1			Regidoria de Feminismes i LGTBI	1
M6. B Mincome: lluita contra la pobresa i la desigualtat. Suport Municipal d'Inclusió i desplegament de 4 polítiques actives			1			Drets socials	1